

AGRÁRMINISZTERIUM

ETHAA OPERATÍV PROGRAM

CCI	
Cím angolul	Hungarian Aquaculture Development Operational Programme
Cím magyarul	Magyar Akvakultúra-fejlesztési Operatív Program (MAKOP)
Verzió	1.0
Első év	2021
Utolsó év	2027
Elszámolhatóság kezdete	
Elszámolhatóság vége	
Bizottsági határozat száma	
Bizottsági határozat kelte	
Alap	ETHAA

1. Programstratégia: fő kihívások és szakpolitikai válaszok

A halgazdálkodási ágazat magába foglalja a tógazdaságokban és az intenzív üzemekben történő haltermelést, a halfeldolgozást és a természetes vizek horgászati hasznosításával összefüggő halgazdálkodási tevékenységet. A hazai halgazdálkodásban dolgozók legfőbb feladata a fogyasztók egészséges és biztonságos ételmiszerrel történő ellátása (elsősorban a hazai, illetve az exportra szánt ételmezési célú árualap előállítás), a vízi és vizes élőhelyek fenntartása és javítása, a vidéki munkahelyteremtés, a hagyományok megőrzése, a rekreációs szolgáltatások nyújtása és hozzájárulás a halfogyasztás növekedéséhez. A magyar halgazdálkodás fejlesztésének és támogatásának kiemelt célja a mikro-, kis- és középvállalkozások helyzetbe hozása, valamint a haltermelés és halfeldolgozás versenyképességének növelése. A haltermelők a munkaerő, a víz, a takarmány és az energia viszonylag magas árai miatt magas önköltséggel és alacsony haszonkulccsal dolgoznak, ami sebezhetővé teszi az ágazatot az olcsó haltermékek harmadik országokból történő importjával szemben. A versenyképesség növelése érdekében szükséges az ágazat fejlesztése, azonban az akvakultúra-vállalkozások kis mérete és tőkehiánya megnehezíti a saját erőből történő beruházásokat és a bankhitelek felvételét, ezért a fejlesztésekhez szükség van vissza nem térítendő támogatásokra.

Az **akvakultúra** a világ állattenyésztésen alapuló ételmiszertermelésének leggyorsabban növekvő ágazata. Az akvakultúra a haltermelés legfőbb ágazataként funkcionál, szerepet játszik a lakosság halellátásában, a természetes vizek halállománypótlásához szükséges telepítőanyag biztosításában és a horgásztavak mennyiségi és minőségi haligényének kielégítésében. A tengeri túlhalászás következményeként az egészséges ételmiszer (halhús) fogyasztását egyre inkább az akvakultúrás haltermelés elégítheti ki, miáltal az ágazat szerepe az ételmezésben várhatóan növekedni fog. Az Európai Uniónak (EU) a 2021-27-es programozási ciklusban célja az akvakultúrafejlesztés területén az adminisztratív terhek csökkentése, valamint az egyenlő esélyek biztosítása a külpiacon szemben. Az EU a „Termelőtől a fogyasztóig” Stratégia keretében a növekedést, a fenntarthatóságot és a versenyképességet, az alacsony CO₂-kibocsátású tengeri ételmiszerforrások és az akvakultúrában rejlő potenciál lehető leghatékonyabb kihasználásával kívánja elérni. A MAKOP beruházásra irányuló intézkedéseinek legfőbb célja a fenntartható akvakultúra fejlesztése, új akvakultúra-telepek létesítésének és a meglévők korszerűsítésének támogatásával, jó piaci potenciállal rendelkező új fajok termelésbe vonásával, innovatív technológián alapuló, környezetbarát, a környezeti terhelést csökkentő termelés keretében, a 2021-27-es időszakra vonatkozó Nemzeti Akvakultúra Stratégiai Tervben (NAS) foglaltak alapján. Mindez szinergiában áll az EU „Termelőtől a fogyasztóig” Stratégiájával és az EU Kék gazdaságra vonatkozó 2020-as jelentésével.

A magyar étkezési célú akvakultúra-termelés mennyisége az EU-énak alig több mint 1%-a, ugyanakkor az EU édesvízi étkezési célú akvakultúra-termeléséhez viszonyítva már 15% körüli a magyar részarány. Az EU tagjai közül Magyarország a harmadik legnagyobb pontytermelő ország 12,2 ezer tonnával, a ragadozó halak tekintetében a második helyen állunk, afrikai harcsából pedig Magyarország állította elő a legnagyobb mennyiséget, mintegy 3,2 ezer tonnát. Míg az európai haltenyésztés döntően lazacentrikus, addig a hazai termelés gerincét a ponty adja.

A hazai akvakultúra meghatározó termelési bázisát a halastavak adják, de a hazai halellátáshoz hozzájárulnak a természetesvízi fogások is, amelyek 2016. január 1-től horgászfogást jelentenek. Magyarországon jelentős kiterjedésű halastórendszer működik, mivel hazánk klimatikus és vízrajzi adottságai kedvezőek a tógazdasági haltermeléshez. A

magyarországi halastavak mintegy 30 ezer hektárral növelik a szárazzá váló Kárpát-medencében a vizes élőhelyek kiterjedését, ami jelentős méretű terület mind vízgazdálkodási, mind pedig természetvédelmi szempontból. A 2018-as adatok alapján a halastó művelési ágba tartozó tóterület nagysága 29.761 hektár volt, amelyből az üzemelt tóterület nagysága 26.473 hektár. 2018-ban csupán 24 hektár új halastavat létesítettek és 227 hektár tóterületet rekonstruáltak, amelynek indoka, hogy egy új halastó létesítésének költségei nagyon magasak, a megtérülési idő pedig akár a 30 évet is elérheti. Ebből adódóan a gazdálkodók inkább a meglévő tavakat próbálják korszerűsíteni, és a termelés határfokát próbálják növelni az infrastruktúra rekonstrukciójával a tófelület növelése helyett.

A magyar akvakultúra főként melegvízi halfajok termelését foglalja magában, a hidegvízi fajok részaránya nagyon alacsony, az egyéb hasznos víziállatok akvakultúrás termelése pedig hiányzik. A hazai tógazdaságokban a haltermelés mennyisége 22.541 tonna volt 2018-ban. Az összes étkezési célú haltermelés kb. 45%-a tógazdaságokból származik. A magyarországi tógazdasági haltermelés fő halfaja a ponty, amely a tógazdaságokban termelt étkezési halak 79,5%-át tette ki 2018-ban. Hazai viszonylatban tradicionálisan 3 év alatt állítják elő az étkezési méretű pontyot, míg a 2 év alatt előállítható étkezési ponty termelésére a táppal történő takarmányozás ad lehetőséget. Magyarországon 33 államilag elismert ponty tájfajta létezik, amelyek ivadékát több országba is exportálják. A magyar fogyasztók konzervatívan ragaszkodnak a pontyhoz, ezzel ösztönzik a ponty termelését, emellett a hazai természeti viszonyok is ennek a halfajnak kedveznek leginkább. A magyar akvakultúra számára fokozott kihívásként mutatkozik a fajválaszték bővítése és a technológiai háttér fejlesztése, hiszen erőteljes kereslet mutatkozik az értékeesebb ragadozó halakra is. A termelőknek diverzifikálniuk kell a termelésüket, és olyan halfajok termelését is be kell vonniuk a palettájukba, mint a compó, a balin, a csuka, a süllő, vagy a különböző keszegfélék, mert csak így tudják kielégíteni a növekvő és változó vásárlói igényeket, és az egyre növekvő létszámú horgászok igényét a kulturált szórakozásra.

A tógazdasági haltermelők tevékenységi körének bővítése is létfontosságú kérdés a halgazdálkodási ágazat stabilitása és jövedelemtermelő képességének fokozása érdekében. A több lábbon állás a haltermelés mellett a megtermelt halra és a halgazdálkodás következtében létrejött természeti értékek bemutatására alapuló szolgáltatásokat is magában foglalja.

A tógazdaságok gyengesége az alacsony intenzitású termelésben is megmutatkozik, ezért tisztán gazdasági szempontból nézve kevésbé versenyképesek. A hazai akvakultúra fejlesztése szempontjából fontos olyan innovatív, kombinált haltermelő rendszerek kiépítése, fejlesztése és szélesebb körben történő elterjesztése, amelyek hatékonyan ötvözik az intenzív rendszerek jövedelmezőségét a tógazdasági rendszerek környezeti fenntarthatóságával.

Magyarországon a halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások nincsenek könnyű helyzetben. Más mezőgazdasági ágazatokhoz képest a halgazdálkodási ágazatban a termelési folyamatok csak kis részben gépesítettek, így a technikai hatékonyság alacsony. A gazdálkodóknak a tavak korából adódóan nagy terhet jelent a folyamatos tórekonstrukció, a vízellátás biztosítása és a tavak megközelítését szolgáló utak kiépítése. Előregedettek a gépparkok, a tógazdaságoknak csak kétharmada rendelkezik részben vagy egészben elektromos áramvételi lehetőséggel. A tógazdaságok közel 40%-a nem rendelkezik szociális épülettel, a meglévők pedig felújításra szorulnak. Az ágazati szereplők a dolgozók szociális körülményeinek javítására is sok pénzt költenek, hogy minél könnyebben találjanak munkaerőt a nehéz fizikai munkák ellátására, hiszen a munkakörülményeknek is illeszkedni kell a 21. századi igényekhez. A versenyképesség növeléséhez technológiafejlesztés és innováció szükséges. Sajnos jól képzett szakembert szinte alig lehet találni, kétkezi munkást is csak nehezen. Szükség volna szakértelemre, gépkezelőkre, halászokra, akik még értenek a háló javításához. A halgazdálkodásban dolgozók korösszetétele is kedvezőtlen, magas a nyugdíjkorhatár közelében lévők aránya. Ennek javítása érdekében ösztönözni szükséges a fiatal gazdák

akvakultúra profilú vállalkozásainak indítását, illetve a már működők termelési alapjainak a fejlesztését. Az ágazatban komoly problémát jelent a munkaerőhiány. A fő tevékenységüként a halászatot és halgazdálkodást megjelölő vállalkozások száma 2018-ban 288 volt. A tógazdaságokban és az intenzív üzemekben 1.274 főt teljes munkaidőben, míg 175 főt részmunkaidősként alkalmaztak, 97 fő pedig segítő családtagként dolgozott 2018-ban. Alkalmi munkával 21.459 nap-főt foglalkoztattak. Ennek okai többek között a nehéz fizikai munkafeltételek, illetve az ágazat alacsony jövedelemtermelő képessége, a versenyképes fizetések hiánya, ami együttesen kevéssé motiválja a pályakezdőket a szakma választására.. Az ágazati szereplők részére a **szaktanácsadás és az iskolarendszeren kívüli képzés** támogatása is létfontosságú.

A program számításba veszi a természetvédelmi és környezetvédelmi előírásokat is és kiemelt hangsúlyt fektet a fenntarthatóságra és a klímavédelemre. Ezáltal szinergiában áll az EU Biodiverzitás Stratégiájával, a Nemzeti Biodiverzitás Stratégiával, az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott célokkal, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia célkitűzéseivel, valamint a Negyedik Nemzeti Környezetvédelmi Programmal és a Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával. Fontos tény, hogy a tógazdálkodás több olyan gazdaságilag és társadalmilag jelentős szolgáltatást is magába foglal, amelyek nem kötődnek közvetlenül a haltermeléshez, de amelyek értéke több vizsgálat szerint akár tízszerese is lehet termelési értéküknek. A klímaváltozás várható természeti és társadalmi-gazdasági hatásai, valamint az ökoszisztémák és ágazatok klímával szembeni sérülékenysége kiemelt hangsúlyt kapott a stratégiai tervezés során. A szélsőséges klímaviszonyok hatással vannak a vízszintre, a vízminőségre, a vízrétegződésre és -keveredésre, ezáltal az élő organizmusok eloszlására. A vízminőség romlása (különösen az oldott oxigénkoncentráció változásai) a kórokozók elterjedését, valamint az invazív fajok megjelenését és elszaporodását eredményezi, ezáltal módosítja a fajösszetételt. Ez hatással van a halfaunára, a táplálékszervezetekre és a ragadozókra egyaránt, így befolyásolja a teljes ökoszisztémát, és csökkenti az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. A jól szabályozott halgazdaságok segíthetik az alkalmazkodást. Az akvakultúra és a mezőgazdaság integrációja segíti a gazdálkodókat a szélsőséges vízviszonyokkal való megküzdésben. Több lehetőség van a vízfelesleg visszatartására: halastavi és víztározói víztárolás, alacsony értékű mezőgazdasági területek ideiglenes elárasztásával történő árhullám-csökkentés, az így kialakuló árapasztó tározók másodlagos halgazdálkodási hasznosítása stb. Aszály idején a víztakarékos megoldások alkalmazása (vízvisszaforgatás vízkezeléssel) a halgazdaságokban csökkentheti a vízhiány okozta károkat, és a tárolt víz mezőgazdasági célokra is felhasználható. A kiterjedt halastavak ezen kívül víztisztító létesítményként is működnek. Az ágazat régóta küzd azért, hogy a jogszabályok ne szennyvízként kezeljék a halastavakból elfolyó vizet, mivel az extenzív-félintenzív haltermelés megfelelő gazdálkodás esetén pozitív hatással van a víz minőségére, és a bejövő víznél jobb minőségű elfolyóvizet is eredményezhet. A haltermelés esetében döntően alkalmazott extenzív és fél-intenzív termelési technológiákban az agro-kemizálásnak és az energiaigényes inputoknak kevés szerep jut, a termelési folyamatok csak kis részben gépesítettek, és a halastavak a haltermeléshez környezetbarát módon használják fel a rendelkezésre álló erőforrásokat (területet, vizet, takarmányt). A víz-visszaforgatásos akvakultúra rendszerek létrehozása és bővítése csökkenti a vízfelhasználást. A halgazdálkodási ágazatban ténylegesen felhasznált víz mennyisége 2018-ban közel 270 millió m³ volt, ami 2,7%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva. Így egy hektárnyi üzemeltetőterületre átlagosan 10.079 m³ vízfelhasználás jutott 2018-ban. Azonban hangsúlyozni kell, hogy a haltermelésnek a víz csak közege, azt a termelési folyamatban csak fel-, de nem elhasználják, majd visszaengedik a környezetbe.

Magyarországon több mint 1,95 millió hektárnyi NATURA 2000 terület van. A NATURA

2000 hálózat általános célkitűzése a tagállamokban természetesen előforduló madárfajok védelme, valamint a biológiai sokféleség megőrzése és a fajok és élőhelyek hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A mezőgazdaság, a halgazdálkodás és az erdészet Magyarország védett természeti és NATURA 2000 területeinek több, mint 90%-át érinti, azaz az ökoszisztémák és az ökoszisztéma-szolgáltatások egyensúlyának megőrzése csak környezettudatos gazdálkodási módszerek alkalmazásán keresztül lehetséges. Magyarország 2021-27-es NATURA 2000 intézkedési terve több olyan prioritást és cselekvést foglal magában, amelyek összhangban vannak a program intézkedéseivel. A program nem biztosít közvetlen támogatást a NATURA 2000-hez kapcsolódó programokhoz, azonban az egyes intézkedések közvetett módon támogatják azt. Mivel számos magyar tógazdaság NATURA 2000 területen található, így az e tavak biológiai sokféleségének javítására irányuló tevékenységek hozzájárulnak a NATURA 2000 célkitűzések megvalósításához. A tógazdasági haltermelést folytató üzemeknek jelentős, közvetlen és közvetett hozamkiesést, valamint költségnövekedést okoz a védett és NATURA 2000 területen történő gazdálkodás, mivel ezen területeken különféle plusz előírásoknak jogszabályi kötelezettségeknek kell megfelelni. A halastavaknál a legjelentősebb hozamkiesés a kormoránok és a vidrák jelenléte miatt merül fel.

A tógazdasági akvakultúra gazdasági fenntarthatóságának biztosításához tehát nélkülözhetetlen az extenzív **halastavi termelés komplex környezeti értékfenntartó szerepének** támogatása. A program így támogatást irányoz elő a környezetbarát haltermeléssel összefüggésben, a halastavak ökoszisztéma-szolgáltatásainak (ezen belül főleg a vizes élőhely-fenntartás) elismeréseként. A gazdálkodók által vállalt önkéntes önkorlátozás hasonló lehet a NATURA 2000 gazdálkodási tervekben foglalt kötelezettségekhez, azonban független azoktól, és nem korlátozódik a NATURA 2000 területeken működő gazdaságokra. Az intézkedés kapcsolódik a LIFE általános célkitűzéseéhez is.

Az akvakultúra-ágazat világszinten növekedik, Európában azonban évek óta stagnál. Az EU az akvakultúra termékek piacán nettó importőr. Az importfüggőség csökkentésének egyik lehetősége az intenzív üzemi haltermelés volumenének növelése. Magyarországon 2018-ban 20 vállalkozás 21 telephelyen üzemeltetett intenzív rendszert. A megtermelt hal mennyisége 4.246 tonna volt, amelyből az értékesített étkezési hal mennyisége 3.487 tonnát tett ki. Az intenzív üzemi körülmények között történő termelés hatékonysága abban rejlik, hogy a termelés minden fázisa folyamatos kontroll mellett történik, és rövid idő alatt kis víztérfogatban nagy mennyiségű és azonos minőségű halhús előállítására van lehetőség. A recirkulációs termelés lehetőségei szinte korlátlanok, intenzív üzemek gyakorlatilag bárhol létesíthetők, többféle halfaj termelésére is alkalmasak minimális környezeti hatás mellett, és kisebb átalakítással könnyebben tudnak alkalmazkodni a piaci kereslet esetleges változásaihoz, és folyamatos halellátást tesznek lehetővé. Az étkezési célra szánt hal mennyisége az elmúlt években folyamatosan emelkedett, ami az intenzív módon történő afrikaiharcsa-termelés növekedésének tudható be. Az intenzív termelés 93,9%-át 2018-ban is az afrikai harcsa termelése adta. Ezen kívül még termeltek tokféléket, pisztrángfajokat és egyéb halfajokat is intenzív rendszerekben. Hazánk az intenzív termeléshez kiváló adottságokkal rendelkezik. Erőforrásunk a geotermikus vizek és hulladékhőforrások másodlagos hasznosítása, amelyek részben a haltermelés vízigényét, részben pedig annak hőigényét fedezhetik. Az iparszerű termelési rendszerek esetében különösen a geotermikus energiára alapozott üzemek fejlesztését kellene előtérbe helyezni. A geotermikus energia halgazdálkodási hasznosításának legnagyobb akadálya a magas víz- és vízkezelési költség. Az intenzív üzemi halgazdálkodás esetében a rendszerek elfolyó vizének szervesanyagterheltsége kiemelkedően magas, ezért a víz tisztítása és a felhasznált víz újrahasznosítása kiemelt jelentőségű.

A programnak alapvető eleme a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az esélyegyenlőség támogatása, kiemelt figyelemmel a nők foglalkoztatásának előmozdítására. Megjegyzendő, hogy a hagyományos halgazdaságok és haltenyésztés évezredek óta a férfiak foglalkoztatásán alapul. A női személyi állomány magasabb foglalkoztatottsága a jövőben a termeléssel és a halgazdálkodással kapcsolatos adminisztratív feladatok mellett az intenzív haltermelés és a halfeldolgozás területén lehetséges.

A hazai termelésű hal legnagyobb része élve kerül értékesítésre, általában élő ponty, afrikai harcsa, busa, amur és ragadozó fajok formájában. A hazai kereskedelemben a megfelelő színvonalú szállítóeszközök terén hiányosság mutatkozik, azonban a kiépült kereskedelmi kapcsolatok mellett a létező logisztikai háttér kihasználása is lehetőséget jelent az élő hal értékesítése mellett a feldolgozott haltermékek kiskereskedelem irányába történő terjesztésben, ami a kisebb mennyiségek költséghatékony értékesítését is jelenti. Bár a meglévő intenzív üzemekben évszaktól függetlenül folyamatosan történik a termelés, azonban, mivel a haltermelés legnagyobb részét adó tógazdaságokban a termelés és a lehalászás évszakfüggő, a piaci kínálat mennyisége is évszakfüggő lesz, a termelési bázis tartaléka azonban óriási. A kimutatások alapján a hazai hal- és halászati termékek importmennyisége jelentősen meghaladja az export mennyiségét. A behozatali árak csökkennek, ami a hazai termelők piacvesztését eredményezheti. A termelési költségek magasak, így a hal ára is magas, ezáltal a hazai termelők nem, vagy csak nehezen tudják felvenni a harcot az olcsóbb import hallal. A tógazdasági haltermelők jelentős része nem rendelkezik megfelelő mennyiségű és kapacitású haltárolóval, ami következtében az őszi lehalászás során a kifogott hal egy részét azonnal kell értékesíteniük, így kiszolgáltatottá válnak a kereskedők felé.

A halak és halászati termékek külkereskedelmi forgalma az utóbbi évek tendenciájának megfelelően 2018-ban jelentősen bővült, meghaladta a 44 Mrd forintot, és a teljes mezőgazdasági és élelmiszeripari termék- külkereskedelmi forgalom értékének 0,95%-át tette ki. Halászati termékekből mind a mennyiséget, mind az értéket tekintve hazánk nettó importörnek számít, a halak és halászati termékek exportértéke 2018-ban 8,2 Mrd forintot, importértéke 35,8 Mrd forintot ért el. Az exporttevékenységet főleg a haltermelők és halkereskedők bonyolítják, mivel annak elsődleges terméke az élőhal. Az élőhalkivitel 2018-ban 5.856 tonna volt, de ez még mindig elmarad ahhoz a potenciálhoz képest, amivel az ágazat rendelkezik. Az importban az élő hal rész aránya kisebb jelentőséggel bír, 2018-ban 601 tonna élőhalat hoztunk be, ami a csökkenő behozatali árak mellett a korábbi évhez képest azonban 12%-kal emelkedett. Ez az emelkedés intő figyelmeztetés a hazai termelőknek a belföldi piacvesztés veszélyére. Míg a friss vagy hűtött halak behozatala emelkedett, exportja elmarad a korábbi évektől.

Az akvakultúra termelési ágazat termelői szereplőinek aktivitása az uniós szintéren alacsony, és hiányoznak a **termelői szervezetek**, amelyek az érdekképviselési munka mellett piacszervezési feladatokat is felvállalhatnának, segítve tagjaik piacra jutását és erősítve piaci pozícióikat. A 2014-20-as programozási időszak operatív programjában a tagállam 2 db termelői szervezet létrehozását tervezte, azonban 2020 végéig egy sem került létrehozásra. A termelői szervezetek létrehozásával a kizárólag termelői szervezetek, vagy ezek társulásai részére szóló ETHAA rendelkezések célzott, magasabb támogatási intenzitású intézkedései is elérhetővé válhatnak.

A hazai **halfeldolgozás** nagyon koncentrált, jelenleg 35 halfeldolgozó létesítmény rendelkezik EU engedélyezési számmal. Sajátos, hogy a haltermeléssel foglalkozó vállalkozások meghatározóak a halfeldolgozásban is, annak ellenére, hogy vannak önálló, csak

halfeldolgozással és halforgalmazással foglalkozó üzemek is. Az elmúlt évtizedben a halfeldolgozó üzemek kibocsátása mind mennyiségben, mind értékben összességében stagnál, vagy csak kis mértékben növekszik. A halforgalmazás területén a legfontosabb termékpályaszereplők gazdasági jelentősége, valamint az általuk forgalmazott hal és halászati termékek mennyisége megnőtt, minőségükben azonban kevésbé változtak. Az érintett vállalkozások a haltermelés mellett, piaci igények kielégítése, illetve a hozzáadott érték növelése céljából végzik saját alapanyagaik primer, esetlegesen szekunder (a vállalkozások 8%-a esetében meghatározó kifejezetten csak a szekunder feldolgozottsági szint – füstölt és fagyasztott termékek előállítását) feldolgozását, vagy a kereskedelem főtevékenységen belül fagyasztott-hal-átsomagolással foglalkoznak. Mindezzel relatíve alacsony hozzáadott érték keletkezik. A halfeldolgozóknál végzett felmérés alapján a hazai feldolgozás összesített teljesítménye – az import és a hazai, illetve a tengeri és az édesvízi alapanyagok együttes szerepeltetésével – 2018-ban 6.728,9 tonna volt. A feldolgozott hal kicsit több, mint fele tengeri eredetű és zömében fagyasztott. Az édesvízi feldolgozás mintegy 60%-a (kb. 3.500 tonna) hazai eredetű (50%-a afrikai harcsa, 20%-a busa, 15%-a ponty és 15%-a egyéb halfaj). A feldolgozóüzemek által előállított termékek közül legjelentősebb a csomagolt, fagyasztott és hűtött haltörzs, majd a halszelet és a halfilé friss és fagyasztott formában. További termékek még a halászléalap és -kocka, a halkonzerv, a füstölt hal, a pácolt hal, a halpép, valamint a hidegkonyhai készítmények készítésére alkalmas termékek. A hazai halak jelenleg alacsony szinten feldolgozottak, ami a feldolgozók alacsony technológiai színvonalának, valamint a tógazdasági termelésből származó diverz méretű és alakú halak feldolgozástechnológiájának megoldatlanságából adódik. A legnagyobb nehézséget a szálkamentes termékek gyártása okozza. Még tovább nehezíti a helyzetet, hogy a fogyasztásban a baromfi és sertés mellett konkurenciának számítanak a feldolgozott tengeri halak és haltermékek is. Hiába van lehetőség jó ízű és jó minőségű magyar halakat termelni, a tengeri halak feldolgozott formában kaphatóak, könnyen elérhetőek, konyhakészek és szálkamentesek, a fagyasztásuk gyors és problémamentes.

A fogyasztói szokások változásával és az új termelési módszerekkel párhuzamosan fejleszteni kell a halfeldolgozás technológiáját, a telepi infrastruktúrát, növelni kell a termelésbiztonságot, és biztosítani kell a megbízható és magas színvonalú folyamatos termelést is. Szükség van a termékkála, ezért termékfejlesztésre van szükség, hogy a termékek a hazai és a nemzetközi mezőnyben is piacképesek legyenek, a megnyíló új piacokat, piaci réseket célozzák. Az édesvízi haltermékek területén jelentős lehetőség van a technológiai előrelépésre az édesvízi halak, így elsősorban a ponty szálkamentes termékeinek előállításával, amely fejlesztések alaptechnológiái már léteznek (irdalt filé, formázott termékek), de ezeket a fogyasztói igényeknek megfelelően tovább kell csiszolni, elsősorban az előállítási költségek csökkentését célzó fejlesztésekkel. Az új termékek fejlesztése, valamint a gyártástechnológiai fejlesztések mellett kihívás az ágazat számára a csomagolástechnika fejlesztése is.

A közelmúltban megindult a magas higiéniai követelményeknek is megfelelően feldolgozott hazai termelésű hal folyamatos értékesítése elsősorban a kiskereskedelmi élelmiszerláncok részére, valamint a hazai gasztroszektor részére.

Problémát jelent a műszaki képzettség, valamint az élelmiszertechnológus szakemberek hiánya, továbbá, hogy a magasabb szintű feldolgozottság hozzáadott költségei korlátozzák a versenyképességet. Megoldást jelenthet a vágópontok létesítése, valamint a termelői integráció, amely lehetővé tenné a kisebb, hatékonyan és kis költséggel működtethető feldolgozók piaci versenyképességét. Jelentős a feldolgozó kapacitás hiánya is, mert modern, nagy kapacitású, a közétkeztetésre is forgalomképes termék előállítására alkalmas feldolgozókból kevés van.

A feldolgozó ágazat pozitív irányú átrendeződését elősegítheti az a tény, hogy csökken az élő hal vásárlása iránti igény, mivel annak a feldolgozása és az elkészítése általában nehézséget jelent a háztartások számára.

A hazai halgazdálkodási ágazat és a hozzá kapcsolódó feldolgozóipar szereplőinek jövőjét a támogatások mellett a fogyasztási szokások változása, és a változások elérését szolgáló kampányok sikeressége határozza meg. A haltermelés növeléséhez a hazai halfogyasztás növelésére is szükség van intenzív **marketing intézkedések** révén, mivel a piaci eredményeket leginkább befolyásoló tényező, a hazai halfogyasztási szokások rendkívül lassan változnak. Hazánkban a halfogyasztás kultúrája jellemzően hagyományokhoz kötött, így idény jellegű. A halfogyasztási szokásokat vizsgálva régióként is eltérő értékű, de országos szinten 2019-ben az egy főre vetített halhús-fogyasztás 6,54 kilogramm volt. Ennek a mennyiségnek a 79%-át az import haltermékek adják. Ez az érték az összes húsfogyasztáson belül kb. 4-5%-ot jelent. Bár minimális fogyasztásnövekedés mutatható ki az elmúlt években a tengeri halak növekvő fogyasztásának köszönhetően, ezzel a hazai halfogyasztás még mindig messze elmarad az EU átlagától, ami kb. 23-25 kg/fő/év. Fogyasztói igény egyre inkább a magasabb hozzáadott értéket képviselő termékek iránt mutatkozik. Megállapítható az is, hogy a pontytermékek relatív kedveltsége stagnált, ugyanakkor az intenzív üzemi termelésből származó haltermékek kereslete dinamikusan növekedett és az importtermékek széles választéka egyre inkább teret nyer a piacon. A mai fogyasztói társadalomra jellemző az aktuális trendek követése, mindezt kihasználva, hatékony marketingkommunikáció segítségével kellene a trendkövető embereket tudatos és aktív halfogyasztóvá tenni. A halhús magas ára, az egyszerű receptek és praktikák ismeretének hiánya, valamint a készételek szűkös kínálata azonban akadályozó tényezőként jelentkezik a halfogyasztás kapcsán. A célzott marketingtevékenységgel az akvakultúrában megtermelt halakból előállított konyhakész termékek hozzájárulnának a halak népszerűsítéséhez és a halfogyasztás növeléséhez.

2017-ben két korábbi szakmai érdekképviseleti szervezet összeolvadásával alakult meg – az EU első halászati szakmaközi szervezeteként – a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL). A piaci oldallal történő kapcsolattartás egyik legfontosabb eleme az egységes ágazati marketing stratégia kidolgozása. Mivel a MA-HAL tagjai által kezelt tóterület 2018-ban a hazai teljes tóterület 59%-át tette ki, fontos érdekképviseleti és promóciós feladatokat lát el, közreműködésükkel ajánlott kidolgozni az egységes ágazati marketingstratégiát.

Magyarországon 2018-ban 2.552 db nyilvántartott halgazdálkodási vízterület volt, a **természetesvízi halgazdálkodással** hasznosított természetes vizek kiterjedése pedig 2018-ban 167.967 hektár volt. Vizeink jelenleg teljes mértékben horgászkezelésben vannak, a természetesvízi halgazdálkodás és az akvakultúra egyaránt fontos szerepet játszik a lakosság halellátásában. A természetesvízi étkezési célú zsákmány mennyisége 2018-ban 5.198 tonna volt. A fogyasztásra kerülő saját termelésű hal 23%-a a természetes vizekből, 77%-a pedig a tógazdasági és intenzív üzemi termelésből származik. Hazánkban 2016. január 1-től megszűnt a kereskedelmi célú halászat a természetes vizeken és a hazai természetesvízi halgazdálkodás meghatározó hasznosítási formájává vált a horgászat. A természetesvízi halgazdálkodás megfelelő működése hozzájárul a természetesvízi ökoszisztémák fenntartásához. A beszűkült természeti források és a halközösség-szerkezeti problémák kezeléséhez szükséges a természetes halközösség fenntartását, erősítését szolgáló haltelepítés. A vizek jó ökológiai állapotának és a halállomány természetes megújulásának biztosítása szempontjából az adott vízre jellemző halfajokra alapuló fenntartható halgazdálkodás kialakítása szükséges. Jelenleg kiemelten fontosak a felszíni vízhálózatba szervesen kapcsolódó természetes vizeken az

élőhelyek megóvására és fejlesztésére szolgáló beruházások (ívóhelyek létesítése és felújítása, vándorlási útvonalak kialakítása), valamint a rekreációs tevékenység, a nem őshonos, inváziós fajok kifogását célzó ökológiai célú, szelektív halászat és a bemutatási célú halászat is. A tervezett intézkedés ezáltal hozzájárul az EU biodiverzitás megőrzését célzó stratégiai dokumentumaiban megfogalmazott célok teljesüléséhez. Fontos kapcsolat az akvakultúra és a természetesvízi halgazdálkodás között, hogy a természetes víztestek népesítéséhez szükséges halfajok jelentős részét tógazdaságokban megtermelt halállomány biztosítja. A természetesvízi halgazdálkodást és az akvakultúrát a halakra és a vízi környezetre irányuló kutatások, illetve a halászati kultúra és hagyományok ápolására, a halfogyasztás növelésére irányuló programok is összekapcsolják.

A természetes vizek esetében az integrált ártérkezelés és a folyóvizek hosszanti átjárhatóságának javítása hozzájárul a vízfolyások ökológiai állapotának és a vízminőség javításához, összhangban a 2000/60/EK Víz Keretirányelv célkitűzéseivel. A program egyes intézkedései közvetlenül járulnak hozzá az EU Duna régióra vonatkozó stratégiája (EUSDR) pilléreinek és cselekvési területeinek megvalósításához. A beruházások és innováció támogatására irányuló intézkedések szinergiában állnak az EUSDR „A Duna-regió környezetének védelme” pillérének 6. és 4. prioritása keretében megfogalmazott több cselekvési területtel.

A hazai **halgazdálkodási kutatás** önálló kutatóintézetekben, valamint a felsőfokú oktatási intézményekben valósul meg, azonban ezek az intézmények eltérő kutatási infrastruktúrával rendelkeznek. A legfontosabb feladat a kutatási létesítmények felújítása és a megfelelő feltételek megteremtése annak érdekében, hogy a gyakorlati kutatás és oktatás olyan eredményeket produkáljon, amelyek elősegítik az innovatív technológiai fejlesztéseket a halgazdálkodásban, és biztosítják a magas szintű szakemberképzést. A hazai kutatás-fejlesztés-innováció kiemelt célja, hogy segítse az ágazatot abban, hogy megfeleljen az olyan új kihívásoknak, mint a változó fogyasztói igények kielégítése, a természeti erőforrások hasznosításának, illetve a megújuló energiaforrások használatának növekvő szükségessége, a klímaváltozás és a fenntartható gazdálkodás, figyelembe véve a „Horizont Európa” programot. A tógazdálkodás fejlesztése területén kihívás a halastavak, mint értékes vizes élőhelyek oly módon történő megőrzése, hogy közben továbbra is hozzájáruljanak a termelés és foglalkoztatás növeléséhez. Megoldás lehet az extenzív és az intenzív haltermelő létesítmények kombinációja. Az extenzív halastavak jól alkalmazhatóak az intenzív haltermelő telepek elfolyóvizének kezelésére, a rendszer működésének hatékonyságát pedig segítené a napenergia hasznosítása, illetve az iszap feldolgozását elősegítő mikroorganizmusok alkalmazása.

A program megvalósítása az adminisztratív terhek további növelése nélkül történik, javítja az ágazatra vonatkozó adatgyűjtést, emellett támogatást nyújt az uniós szintű monitoring és ellenőrzési feladatok végrehajtásához. Hazánk **adatgyűjtési rendszere** komplex, kielégítő, pontos képet tud adni az édesvízi akvakultúra és a természetesvízi halászat helyzetéről, továbbá összeegyeztethető a FAO, az EUROSTAT, valamint az OECD jelentésekkel. A **halászati ágazat ellenőrzésének** Magyarországon három szintje van: a halgazdálkodási jog tulajdonosai által alkalmazott halászati örök, az állami halórzési szolgálat (állandó állami halórzési csoport, eseti ellenőrzést végző állami halórzési csoport), valamint a Halgazdálkodási Hatóság. Mind az adatgyűjtés, mind pedig az ellenőrzés megfelelően működik, szükséges azonban a kapcsolódó rendszerek korszerűsítése, fejlesztése, új ellenőrzési adatpiacok létrehozása, keresztellenőrzések kialakítása, lekérdezések bővítése, a meglévő rendszerek bővítése és a rendszerek közötti rendszerkapcsolatok kialakítása, valamint az adatgyűjtési és ellenőrzési feladatok ellátásához szükséges gép- és

eszközbeszerzés támogatása.

A programban meghatározott prioritások összhangban vannak a magyar halgazdálkodás sajátosságaival, így ezek támogatása egyértelműen hozzájárul a haltermelés fejlesztéséhez, az egyedi célkitűzések pedig összefonódnak az EU prioritásaival. A program tervezésekor figyelembe vételre került a más alapokkal való szinergia és komplementaritás a kettős finanszírozás elkerülése mellett. A korábbi szigorú lehatárolással szemben a tagállam igyekszik más alapokból is támogatási lehetőséget biztosítani a halgazdaságok részére és az akvakultúra szinergikus fejlesztésére. Mindez összhangban áll a közös halászati politikával (EU szinten), valamint a valamennyi hazai operatív programra vonatkozó Partnerségi Megállapodással (nemzeti szinten). A halgazdaságok és az akvakultúra fejlesztése csak akkor lehet hatékony, ha azt a program és más operatív programok együttesen támogatják. A programnak hozzá kell járulnia a közös halászati politika stratégiai célkitűzéseinek megvalósításához, míg a többi operatív programnak elő kell segítenie a halgazdaságok és az akvakultúra fejlesztését, különösen olyan esetben, amikor az ETHAA keretén belül nem áll rendelkezésre megfelelő forrás vagy eszköz.

A források allokációja a szakmai szervezetekkel egyeztetve került meghatározásra a támogatandó irányok és a korábbi tapasztalatok figyelembe vételével, hangsúlyt fektetve a fenntarthatóságra, az energiahatékonyságra, a környezetvédelemre, a klímavédelemre és az ezeket elősegítő innovációra.

1A táblázat	
Szakpolitikai célkitűzés	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával
Prioritás	P1: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése
SWOT (erőségek)	<ul style="list-style-type: none"> • A természetes halközösség fenntartásához hozzájáruló technológiai elemek, környezeti beavatkozási feltételrendszerek kidolgozottak • Magas fajdiverzitás • A halállomány- és élőhely-rehabilitációhoz megfelelő KFI háttér • Integrált természetesvízi és ártéri gazdálkodás környezeti feltételei adottak • A halállomány- és élőhely-rehabilitációhoz, a szakmai prioritások kijelöléséhez és a beavatkozások menedzseléséhez megfelelő horgászszövetségi koordinációs és közfeladat-ellátási háttér, amely biztosíthatja a szakmai alapú, központosított koordinációt és felügyeletet • A halász- és horgászfogások nyilvántartásának és statisztikai értékelésének kialakult rendszere van • Hal és haltermékek nyomon követésének jól működő rendszere van • Megfelelő az intézményi háttér az adatgyűjtéshez és az ellenőrzéshez • Megfelelő információcsere más tagállamokkal • Meglévő élelmiszerlánc-biztonsági nyilvántartási rendszer van • Jó minőségű adatok • Döntéshozóknak segítségül szolgáló adatok gyűjtése, rendelkezésre állása • Jó kapcsolat az adatszolgáltatókkal • Jól kidolgozott adatgyűjtési módszertanok • Megfelelő hatósági adatbázisok • A halgazdálkodási vízterületek és a haltermelési tevékenységek kidolgozott ellenőrzése • Az ágazat képviselői is hitelesnek tekintik az adatokat • Kiváló a kapcsolat a KSH-val és egyéb adatgyűjtő szervezetekkel
SWOT (gyengeségek)	<ul style="list-style-type: none"> • Tudományos megalapozottságú halgazdálkodáshoz szükséges több éves, hiteles bázisadatok hiányossága • Halastavi termelésre alapozott telepítések önmagukban nem teszik lehetővé a természetes halközösség szerkezet, valamint anyagforgalmi folyamatok fennmaradását • Több, a természetes halközösséget alkotó halfaj szaporítására,

	<p>kihelyezésre, megfelelő korosztályú termelésére nincs kidolgozott módszer és támogatási rendszer</p> <ul style="list-style-type: none"> • A minőségileg és mennyiségileg kívánatos struktúrájú halközösségek fenntartását biztosító technológiák infrastruktúra-háttere elavult • Az intenzív rendszerekben előállított halak nem alkalmasak közvetlen természetesvízi kihelyezésre • Természetes vízi hasznosítók szakképzettségének heterogenitása • Több, még önbevalláson alapuló adatszolgáltatás • Az adatszolgáltatás részben még papíralapon történik • Hiányos vagy hamis adatszolgáltatás szankcionálásának nehézsége • Az uniós adatgyűjtési keretszabályozás kevésbé veszi figyelembe a tenger nélküli országok sajátosságait • A tengerrel rendelkező országokkal ellentétben több, mint 2000 különböző típusú vízterületet (folyók, csatornák, tavak, bányatavak), valamint több száz halastavat, hal vagy haltermék forgalmazó helyet kell ellenőrizni • Nincs megfelelő eszköz az orvhalászok ellenőrzésére • Nincs lehetőség adatok vásárlására • Alacsony az adatszolgáltatási hajlam • A tengernélküli tagállamokra vonatkozó adatgyűjtési és ellenőrzési útmutatók hiánya • Elavult gép és eszközpark • Hosszadalmas és bonyolult közbeszerzési eljárások • Sok a nehezen, vagy egyáltalán nem begyűjthető adat
SWOT (lehetőségek)	<ul style="list-style-type: none"> • Kiváló, európai viszonylatban kedvező vízrajzi, élőhelyi adottságok • Hazai és nemzetközi horgászturisztikai potenciál jelentősen fejleszthető • Magas fajdiverzitás • Integrált természetesvízi és hullámtéri halgazdálkodás környezeti feltételei adottak • Rekreációs halászat • A horgászok létszámának dinamikus emelkedésével egyidejűleg az új, ökológiai szemlélet térhódítása • Ökológiai, szelekciós halászat fokozatos kiterjesztése, támogatása • Szakemberképzés többszintű fejlesztése a természetes vízi halgazdálkodás terén • A meglévő elektronikus adatszolgáltatási rendszerek lehetővé teszik az adatok ellenőrzését már a bevitelnél, ezeket lehet tovább fejleszteni • Nagyobb fogyasztói bizalom a jobb nyomonkövethetőségnek és fogyasztói tájékoztatásnak köszönhetően • Mivel az ország nem rendelkezik tengerrel, egyszerűbb az ellenőrzés és a jogérvényesítés rendszere

	<ul style="list-style-type: none"> • A kialakult jó kapcsolatoknak köszönhetően további adatbővítések • Szakmai kapcsolatok kialakítása, bővítése nemzetközi szinten is • Nem kötelező adatgyűjtések végrehajtása, kutatási adatok nyilvánossága • Adatszolgáltatási automatizáció
SWOT (veszélyek)	<ul style="list-style-type: none"> • Több halfaj populációinak jelentős állománycsökkenése • Jelentős madárkár, kapcsolatos faj- és méret szerinti szelekció • Klímaváltozás következtében kialakuló száraz periódusok, természeti katasztrófák, pandémiák • Nagyvizek gyors levezetése, jelentős napi üzemi vízingeredések, ennek következtében a szaporulat veszélyeztetése • A degradált élőhelyek a szükséges struktúrájú természetes halállomány utánpótlását nem, vagy csak részlegesen képesek biztosítani • A klímaváltozás következtében továbbterjednek az idegenhonos inváziós halfajok, újak jelennek meg • Új halbetegségek megjelenése, meglévők negatív hatásainak erősödése a klímaváltozás okán • Havária jellegű vízszennyezések megfelelő, reakcióidőn belüli védekezés lehetősége nélkül • Orvhalászat és orvhorgászat, túlhorgászat • Átmeneti állapot az elektronikus adatszolgáltatási rendszerek folyamatban levő kialakítása miatt (egyidejűleg papíralapú és elektronikus adatszolgáltatás is) • A fogyasztói tájékoztatás olykor hiányos vagy félrevezető • A feketekereskedelem, illegális haltelepítés és orvhalászat ellenőrizhetetlensége • Az adatszolgáltatók valós adatszolgáltatásra való ösztönzésének hiánya • Adatszolgáltatás után visszajelentés-visszacsatolás, elemzések hiánya • Kis létszámú állami halőri szolgálat • Túlzott adminisztrációs terhek az adatszolgáltatóknak
Szükségletek azonosítása a SWOT alapján	<ul style="list-style-type: none"> • Tudatos és kontrollált élőhelyfejlesztés, ívóhelyfejlesztés, - létrehozás és -helyreállítás támogatása, biológiai szűrőmezők kialakítása a természetesvízi környezet regenerációja érdekében és a biodiverzitás fenntartása, megőrzés céljából. • Ökológiai célú szelektív, állományszabályozó halászat a kívánatos struktúrájú halállomány fenntartása és a nem őshonos fajok ritkítása érdekében bizonyos víztípusokban. • Integrált természetesvízi és hullámtéri gazdálkodás támogatása a vízi környezet biológiai sokféleségének és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása érdekében. • Ökológiailag vagy a természetes vízi halgazdálkodás

	<p>szempontjából jelentős őshonos halfajok ex-situ szaporításának és az ehhez szükséges infrastrukturális fejlesztéseknek a támogatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az idegenhonos inváziós halfajok visszaszorítását célzó új megoldások bevezetése, valamint a vízi állat- és növényvilág védelmét és gyarapodását szolgáló statikus vagy mozgó létesítmények építése, korszerűsítése vagy telepítése. • Elsősorban tudományos alapokon nyugvó és innovatív halgazdálkodási gyakorlatok kialakítása, az adott élőhelyi sajátosságokhoz igazodó, tervezett fejlesztések, műszaki beavatkozások révén. • Az elektronikus adatszolgáltatási rendszer korszerűsítése, fejlesztése, új ellenőrzési adatpiacok létrehozása, keresztellenőrzések kialakítása, lekérdezések bővítése, a meglévő rendszerek bővítése és a rendszerek közötti rendszerkapcsolatok kialakítása. • Az adatgyűjtési és ellenőrzési feladatok ellátásához szükséges gép- és eszközbeszerzés támogatása (beleértve az automata adatszolgáltató eszközöket és a terepi kiszállásokhoz szükséges gépeket és eszközöket is). • Az adatgyűjtéshez és ellenőrzéshez szükséges számítógépes hardverek és szoftverek fejlesztése, beszerzése és üzembe helyezése. • A halgazdálkodási adatok gyűjtését, a halgazdálkodási tevékenységek monitoringját, ellenőrzését és felügyeletét végző személyzet képzési és csereprogramjai, ideértve a tagállamok közöttieket is. • A tudományos elemzés céljából és a közös halászati politika végrehajtása érdekében történő adatgyűjtés, -kezelés, kiértékelés és -felhasználás támogatása, tagállamok közötti adatsere és adatelemzés. • Az adatgyűjtési és adatkezelési rendszerek fejlesztése, kísérleti projektek végrehajtása a már létező adatgyűjtési és -kezelési rendszerek fejlesztése céljából. • Adatszolgáltatók ösztönzése, adatok vásárlására lehetőség biztosítása. • Adatszolgáltatók, adatgyűjtők és feldolgozók, adatgazdák egyértelmű elhatárolása, párhuzamosságok megszüntetése. • Az ágazat ellenálló képességének növelése a klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás (hőmérséklet, csapadékmennyiség állandó változása), természeti katasztrófák, pandémiák káros hatásaival szemben.
Indokolás	<p>A program célja a SWOT analízis megállapításai alapján és azzal összhangban a természetes vizek halállományának növelése, a vízfolyások ökológiai állapotának és a víz minőségének javítása. Kiemelt hangsúlyt fektet a program a természetesvízi környezet regenerációjára és a biodiverzitás fenntartására, megőrzésére a frekvenciált pontokon, elsősorban a tudományos alapokon nyugvó és</p>

innovatív halgazdálkodási gyakorlatok kialakítása, az adott élőhelyi sajátosságokhoz igazodó, tervezett fejlesztések, műszaki beavatkozások menedzselése révén.

További cél a már meglévő, komplex és az édesvízi akvakultúra, valamint a természetesvízi halászat helyzetéről minden szempontból kielégítő, pontos képet adni tudó adatgyűjtési rendszer továbbfejlesztése az adatszolgáltatók terheinek csökkentése mellett, gyorsítva a rendszerek közötti adatáramlást.

Az ellenőrzési feladatokat szükséges tovább erősíteni a hazai természetes vizekben fogott halak akvakultúra-létesítményekben való alkalmazása tekintetében, valamint a higiéniai, élelmiszer-biztonsági, élelmiszer-minőségi és nyomonkövethetőségi előírások betartása tekintetében a halászati és akvakultúra-termékek termelésének, előállításának, feldolgozásának, tárolásának, szállításának és forgalomba hozatalának bármely szakaszában.

TERVEZET

1A táblázat	
Szakpolitikai célkitűzés	PO2 Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával
Prioritás	P2: A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása
SWOT (erősségek)	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti adottságokat kihasználó és ahhoz jól alkalmazkodott tógazdasági technológia, tradíciók és haltermelési hagyományok • Természetiérték-fenntartó és teremtő képesség, természeti erőforrást megújító gazdálkodási forma, magas biodiverzitás a tógazdaságokon • Körforgásos gazdálkodásra alkalmas termeléstechológia • Tógazdaságok kiemelkedő szerepe a hazai vízgazdálkodásban • Minősített és jó termelési potenciálú pontyfajták • Kombinált rendszerek kialakításának technikai-technológiai lehetőségei adottak • A tógazdasági haltermelés alacsony környezetterhelése • Az extenzív haltermelés magas szintű élelmiszerbiztonságot garantál a fogyasztók számára • A tógazdaságok jövedelmének diverzifikálását szolgáló multifunkcionális halgazdaságok működése • Kiváló kapcsolat a társszervezetekkel és intézményekkel • Kialakuló MOHOSZ - MA-HAL piaci koordináció, integráció • Nemzetközi hírnév és elfogadottság • Erős kutatás-fejlesztési és innovációs intézményi háttér • Jól kimunkált technológiák megléte • Több helyen foglalkoznak nagy exportpotenciállal bíró fajok termelésével (süllő, afrikai és európai harcsa, tokfélék)Az intenzív telepeken előállított hal legnagyobb részben feldolgozott • A geotermikus erőforrások révén csökkenthető a termelés energiaigénye • Intenzív rendszerek évszaktól független, folyamatos haltermelése • Kiváló szakembergárda és szakmai háttér • Bevezetett minőségbiztosítási rendszerek • A nyomon követhetőség – a gazdaságtól a fogyasztóig – jó színvonalú • Jelentős mértékben termelői kézen lévő feldolgozóüzemek

	<ul style="list-style-type: none"> • Innovatív vállalkozások megléte az ágazatban feldolgozás terén • A létező késztermékek a fogyasztók által elfogadottak • Hazai termelésű halat feldolgozó üzemek • Önálló kutatóintézetek, egyetemi tanszékek, nemzetközileg elismert oktató-és kutató gárda • Megfelelő szellemi potenciál, magas színvonalú felsőfokú képzés, jó oktatási-kutatási hálózat • A meglévő nemzetközi kapcsolatrendszer kiváló • Vállalatorientált, gyakorlati igényeket kielégítő innovációk megjelenése • Működő stratégiai együttműködési megállapodások a kutatóhelyek és a halgazdálkodók között • Erősödő központi koordináció • Kieépült kereskedelmi kapcsolatok • Megfelelő érdekképviseleti háttér a közösségi marketinghez • Az EHA és ETHA támogatásaiból megvalósult akvakultúra termelési célú beruházásoknak is köszönhetően megfelelő árualap rendelkezésre állása
SWOT (gyengeségek)	<ul style="list-style-type: none"> • A tógazdaságok telepi és termelő infrastruktúrája, valamint az alkalmazott technológia részben elavult, fenntartása magas költségigényű, alacsony hatékonyságú • Kombinált (extenzív-intenzív) termelési rendszerek alacsony száma • A tógazdaságok természetiérték-fenntartásából fakadó bevételkiesés (halfogyasztó állatok kártétele, természetvédelmi előírások) nincs kompenzálva • A tógazdasági haltermelésben alacsony a ragadozók és az egyéb értékesebb halfajok aránya • Magas beruházási és termelési költségek a piaci lehetőségekhez viszonyítva • Gyenge feldolgozottság, más húsfajtákhoz képest gyors romlékonyság • Integrációs kapcsolatok és ágazati szaktanácsadás hiánya, alacsony színvonalú kereskedelmi szerveződések • Minőségbiztosítási rendszer nem általánosan elterjedt • Kedvezőtlen korösszetétel és szakemberek hiánya • Vagyonvédelem költségessége • Megfelelő mennyiségű és kapacitású haltárolók hiánya • Alacsony innovációs készség és diverzifikációs szint, a beruházási döntések támogatásfüggők • A tógazdasági akvakultúrában a munkaerő költségének aránya az önköltségen belül nagyon magas, így a bérek nem vagy alig növelhetők, a dolgozók nehezen megtarthatóak • High-tech technológiák és innovációk bevezetésének és adaptálásának hiánya a tógazdaságokon

	<ul style="list-style-type: none"> • Az iparszerű technológiák, bár a halastavaknál nagyobb termelékenységek, környezetterhelőbbek is • A megújuló energiaforrások használatának alacsony szintje • HALEGÉSZSÉGÜGYI kutatások alacsony szintje, megfelelő minőségű hazai előállítású halgyógyszerek hiánya • A keletkező szerves hulladékanyag elhelyezése problémás • A jogszabályi környezet merev és nem megengedő • A szuperintenzív rendszerek üzemzavarokkal szembeni fokozottan sérülékenyek • Modern high-tech megoldások (IT, vezérlés, folyamatirányítás, robotika) csekély aránya az intenzív üzemi termelésben • A diverz méretű és alakú halak feldolgozása technológiai nehézségekbe ütközik • Termelői integráció, termelői szervezetek hiánya • Élelmiszer-technológus szakemberek és műszaki képzettség hiánya • Alacsony és szezonális jellegű halfogyasztás • Folyamatos beszállítás biztosításának nehézsége pontyból • A belpiacon árérzékeny fogyasztók, ebből következően árérzékeny feldolgozóipar • A halfeldolgozás nem vonzó a fiatalok számára • Hatékonyságnövelő beruházások a környezetbarát megoldásokkal szemben • A feldolgozóipar esetében alacsony a technológiai K+F+I • Nehézkes a kutatási eredmények gyakorlatba történő átültetése • Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés hiánya • A meglévő nemzetközi kapcsolatrendszer kibővítése szükséges • Ágazati érdekérvényesítő-képesség alacsony volta a nemzetközi szakmai szervezetekben • Az ágazati termelői szereplők inaktivitása az uniós szintéren • Elért eredmények megosztása, a gyakorlatba történő átültetés nem, vagy csak nehezen valósul meg • Megfelelő színvonalú szállítóeszközök hiánya • Marketing lehetőségek nagyfokú kihasználatlanságából fakadóan az új termékek piacra vitele nehézkes • Márkanevek, eredetvédelem és védjegy bevezetésének hiánya A marketingforrások alacsony szintje • A marketingforrások elosztásának alacsony hatékonysága
--	---

	<ul style="list-style-type: none">• Szűk feldolgozott termékpaletta• A magyar haltermékek alacsony ismertsége a nemzetközi piacokon
--	--

TERVEZET

SWOT (lehetőségek)

- Jó környezeti adottságok
- Az EU és Magyarország nettó importőr a haltermékek piacán
- Növekvő igény a közétkeztetésben, a közétkeztetés növekvő gazdasági súlya
- Növekvő kereslet a horgásztavak és egyéb halgazdálkodási vízterületek népesítéséhez szükséges halfajok iránti
- Növekvő igény a ritka és veszélyeztetett fajok nevelését szolgáló technológiák fejlesztése iránt a természetes vizekbe történő újratelepítés céljából
- Fokozott figyelem a halastavi rendszerek ökológiai szolgáltatásai iránt
- Növekvő érdeklődés a kombinált intenzív-extenzív akvakultúra-rendszerek iránt
- Bővülő multifunkcionális halgazdálkodás, kapcsolódás más ágazatokhoz
- Túlhalászás miatt növekedik az édesvízi akvakultúra szerepe
- Az integráció és a specializáció csökkentheti a kisebb termelők versenyképességi és finanszírozási hátrányát
- Jelentős technológiai és munkaszervezési fejlesztési lehetőségek a munkaerő hatékonyságának javítására
- Egységes és magas színvonalú, ellenőrzött minőségű, egészséges haltermékek iránti kereslet növekedése az EU-ban és Magyarországon
- Termásvízhasználat fokozása, további lehetőségek kiaknázása
- Kihasztnátlan lehetőségek a megújuló energia hasznosítása terén
- Innováció adta lehetőségek és eredmények bevezetése az ágazatban
- Változásmenedzsment-módszertanok bevezetése az ágazatban
- Horgászigényekhez alakított termelészerkezet kialakítása
- Növekvő fogyasztói igény a megbízható, nyomon követhető, helyi termékek iránt
- Térségi (lokális) értékesítési, mozgó boltok kereskedelemben integrálása
- Új, potenciális piaccal rendelkező halfajok termelésbe vonása
- Egyes halfajok (pl.: sügér, menyhal) szerepének újragondolása és intenzív rendszerbe állításuk
- Feldolgozott, illetve konyhakész termékek iránti kereslet növekedése
- A fogyasztók fokozódó tudatossága az egészséges táplálkozással kapcsolatban
- Ellátatlan területek bevonása a halértékesítésbe

	<ul style="list-style-type: none"> • A hazai feldolgozott haltermékek piaci részesedésének növelése innovatív feldolgozó és termelő technológiák alkalmazásával és a meglévő feldolgozó üzemek modernizálásával • A könnyen elkészíthető, konyhakész termékek hozzájárulhatnak a halfogyasztás növeléséhez • Egységes ágazati marketinggel tovább növelhető a halfogyasztás, a versenyképesség és a piaci pozíció • Kihaszíthatatlan lehetőségek pl. a napenergia hasznosítása terén • Egyes térségekben szükség lenne új munkahelyekre • A haltermékek promotálása, marketing eszközök bevonása a népszerűsítésbe • Minősítő védjegy bevezetése és az ebből fakadó piaci előnyök kihasználása • Innovációs szükséglet megjelenése a termelésben • Alap és középszintű oktatás megerősítésének igénye • Intenzív rendszerek technológiai fejlődése gyors • Változó piaci és fogyasztói igények miatti termékfejlesztés • A tógazdasági termelés felértékelődése EU szinten, a körkörös akvakultúrában rejlő K+F+I lehetőségek kiaknázása • Nemzetközileg bevált innovatív fejlesztések adaptálása • Az ágazat szereplőinek nemzetközi tapasztalatszerzése • Külföldi tanulmányok magyarra fordítása és terjesztése • Ágazati jövőkép és stratégia kidolgozása az innováció területén • Tudományos megalapozás és monitoring rendszer igényének megjelenése a természetesvízi halgazdálkodásban • Nemzetközi és hazai tudományos szakmai konferenciák szervezése (a nemzetközi és hazai szakmai együttműködések kialakításának és elmélyítésének eszközeként) • Meglévő export lehetőségek • Létező logisztikai háttér felhasználása egyes (pl. fagyasztott) haltermékek terjesztésében (elsősorban a kiskereskedelem irányába történő kisebb mennyiségek költséghatékony értékesítéséhez) • A halas marketing jól illeszthető más ágazatok által kialakított stratégiához • Új (modern) marketing eszközök jól illeszthetők a hal marketinghez (pl. közösségi média) • Édesvízi halfajok fogyasztása mélyen tradicionális jellegű (keresztény kultúrkörhöz kapcsolódó) • A hal, mint egészséges táplálék, a halászlé, mint hungarikum jól promotálható • Generációspecifikus marketingakciók
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Ökológiai akvakultúra termékek iránt növekvő piaci kereslet • A szigorodó környezetvédelmi szabályok rákényszerítik az ágazati szereplőket a technológiai megújulásra és a fenntarthatóbb gazdálkodásra.
SWOT (veszélyek)	<ul style="list-style-type: none"> • Termelési költségek árbevétel szintjét meghaladó növekedése • Olcsó import hal és feldolgozott haltermékek előnyben részesítése • Szomszédos országok versenytársakként történő megjelenése • A vízgazdálkodás területén a racionalizáció elmaradása, emiatt növekvő vízdíjak, a haltermelők növekvő kiszolgáltatottsága • Természetvédelmi szempontú jogi, termelési korlátozások és állategészségügyi veszélyek • Klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás (hőmérséklet, csapadékmennyiség állandó változása), természeti katasztrófák, pandémiák • Halfogyasztó állatok kártétele • A termeléshez kapcsolódó jelentős adminisztrációs kötelezettség • Import halakkal új betegségek behurcolása • Szakképzett munkaerő hiánya • Alap és középfokú oktatási rendszer hiánya • A termásvízhasználattal kapcsolatosan vannak jogi anomáliák • Előregedő szakembergárda, a generációváltás hiánya • A haltápok fehérje-alapanyagának változása és az ebből fakadó takarmányozási technológiák megvalósításának veszélyei • A kisebb üzemek létesítésének ellehetetlenítése a szigorú előírások miatt • A magyar haltermékek belpiaci és külpiaci marketingjének alacsony mértéke • A tógazdasági haltermelés alacsony K+F+I igénye • Költségvetési fenntartási források nem megfelelő szintje • A KFI csekély attraktivitása tehetséges fiatalok számára • K+F+I forrás permanens hiánya • Alacsony érdekérvényesítési képesség az értékesítési láncban • A fogyasztókhöz (elsősorban a vendéglátóiparba) nem legális úton kerülő hal veszélyezteti a haltermékek piacát • Szállás és/vagy iszapízűnek tartott hazai termelésű halak negatív megítélése • Nemzetközileg ismert marketing hiánya • Hosszú távon a ponty dominanciája veszélyt jelenthet az

	<p>ágazat számára, különösen, ha annak termelése továbbra is a hagyományos, kevésbé innovatív módon történik, és nem történik meg a feldolgozott termékválaszték bővítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A generációváltási hatások kezelésének elmaradása
<p>Szükségletek azonosítása a SWOT alapján</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Új, a termelést segítő és kiszolgáló akvakultúra-létesítmények, (főként recirkulációs rendszerű) intenzív és halfeldolgozó üzemek létrehozása, a meglévők helyreállítása és felújítása, eszközbeszerzés támogatása a termelési hatékonyság, kapacitásnövelés, korszerűsítése és versenyképesség növelése érdekében. • Multifunkcionális halgazdaságok fejlesztésének támogatása, a diverzifikáció elősegítése. • A változó piaci igényeknek megfelelően új és innovatív akvakultúra-termékek és technológiák fejlesztésének és gyakorlati alkalmazásának támogatása. • Fenntartható akvakultúrával foglalkozó új vállalkozások létrehozásának támogatása. • Környezettudatos gazdálkodás ösztönzése, az innovációt, az energiahatékonyságot, a költségtakarékosságot és a megújuló energiahordozók felhasználását szolgáló beruházások támogatása. • A meglévő magyar pontyfajták genetikai anyagának védelme, őshonos ragadozó halfajaink genetikai potenciáljának felmérése és kiaknázása. • A járványt okozó halbetegségekkel szembeni megelőző, monitoring intézkedések és az állatok egészségét és jólétét javító fejlesztések. • Humántőke javítása, az akvakultúra-ágazatban dolgozók munka-, higiéniai- és biztonsági körülményeinek javítása. • A közvetlen fogyasztók felé történő értékesítés támogatása a gazdaságokban, mozgó halárusítási pontok kialakításának ösztönzése. • Innovatív (kombinált intenzív-extenzív) haltermelési rendszerek támogatása. • Jó piaci potenciállal rendelkező új akvakultúra fajok termelésbe vonása a haltermékválaszték bővítése érdekében. • A halastavi akvakultúra, mint az ökológiai állapothoz, biodiverzitáshoz és a tájképhez jelentősen hozzájáruló gazdálkodási forma támogatása. • Az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal összefüggésben felmerült jelentős többletköltségek és/vagy bevételkiesés ellentételezése. • Ökológiailag vagy a természetes vízi halgazdálkodás szempontjából jelentős őshonos halfajok ex-situ szaporításának, kihelyezéshez szükséges korosztályra

	<p>nevelésének és az ehhez szükséges infrastrukturális fejlesztéseknek a támogatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A globális felmelegedés és klímaváltozás hatásainak modellezése a vízkészlet-gazdálkodásra és gazdasági haszonhalaink termelésére. • Az ágazat igényei által indukált K+F+I programok kidolgozása és megvalósítása. • Környezetvédelmi célú beruházások (megújuló energiaforrások, vízminőséget javító és víztakarékos technológiák, hulladékhasznosítás) támogatása. • A fenntarthatóságra irányuló K+F tevékenység, valamint innovatív és környezetbarát intenzív és integrált akvakultúra rendszerek fejlesztésének támogatása. • A geotermikus energia és a termálvizek haltermelésben való használatának támogatása. • A kínálatbővítés igényeinek megfelelően egyes halfajok intenzív rendszerbe állítása lehetőségeinek áttekintése és támogatása. • A minőség javításának és a hozzáadott érték emelésének támogatása. • A fogyasztás növelése érdekében szükséges a feldolgozó kapacitások növelése és a meglévő kapacitások kihasználtságának javítása. • Termékspektrum szélesítése, magas feldolgozottsági fokú, konyhakész, attraktívan és higiénikusan csomagolt haltermékek. • A munkabiztonságot, a higiéniát, egészségügyi és a munkakörülményeket javító halfeldolgozási beruházások támogatása. • A fő halfeldolgozási tevékenység során keletkező melléktermékek feldolgozásának támogatása. • Helyi termelés – feldolgozás – direkt értékesítés támogatása. • Halboltok, hálózatos értékesítési pontok és vágópontok létesítésének támogatása, mozgó árusítás, megfelelő színvonalú szállítóeszközök biztosítása. • Genetikai alapok megőrzésének és fejlesztésének támogatása. • Természetes vizek népesítésére szolgáló őshonos fajok extenzív, monokultúrás nevelésének szakmai-módszertani megalapozása. • Termelési és tenyésztéstechnológiai fejlesztések, új és alternatív innovatív lehetőségek félüzemi tesztelése és gyakorlatba történő bevezetése. • Innováció és technológiafejlesztés az akvakultúrában, a halfeldolgozásban (haltermékpálya mentén), valamint a halegészségügy területén a fenntarthatóság érdekében. • A környezetre gyakorolt negatív hatások csökkentését eredményező beruházások, valamint műszaki,
--	---

	<p>tudományos vagy szervezeti ismeretek fejlesztésének támogatása az akvakultúrában és a halfeldolgozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A halolaj- és hallisztfüggőség csökkentése innovatív takarmánygyártási és takarmányozási technológiák bevezetésével. • Új, vagy jelentősen tökéletesített termékek, új vagy továbbfejlesztett feldolgozási technológiák kialakításának, vagy piaci bevezetésének támogatása. • A kutatási eredmények gyakorlatba való átültetése céljából a vállalkozások, halgazdálkodók és kutatóhelyek együttműködésének támogatása. • Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés, szakmai előadások és eszközkiallítások támogatása. • A fenntartható halászati és akvakultúra-termékeket népszerűsítő, az ágazat társadalmi ismertségét és elismertségét elősegítő kommunikációs és promóciós kampányok támogatása. • Egységes ágazati marketingstratégia kidolgozása, valamint egyedi marketingtevékenységek, az ehhez szükséges eszközbeszerzés, szoftverfejlesztés támogatása. • Új piacok felkutatásának és a forgalomba hozatali feltételek javításának támogatása. • A halételek egészségügyi hatásainak, elkészítésének, piaci elérhetőségének megismertetése céljából rendezvények szervezése, kóstoltatás, látványkonyha és szóróajándékok, kiadványok készítése. • Akvakultúra termékek meglévő és potenciális piacainak, fogyasztói igényeinek a felmérése, értékelése, elemzése. • Az ágazat ellenálló képességének növelése a klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás (hőmérséklet, csapadékmennyiség állandó változása), természeti katasztrófák, pandémiák káros hatásaival szemben.
Indokolás	<p>A program célja a SWOT analízis megállapításai alapján és azzal összhangban a meglévő termelői bázisok és a halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások fejlesztése, új termelői bázisok létrehozása, a tógazdasági haltermelés versenyképességének növelése, valamint a biodiverzitás megőrzése és növelése mellett az akvakultúra fenntarthatóságának megújuló energiaforrásokkal, illetve a környezetterhelés csökkentésével történő biztosítása.</p> <p>További cél új fajok termelésbe vonása, az intenzív, innovatív technológiákat alkalmazó haltermelés fejlesztése, a halfeldolgozás támogatása és ezzel a fogyasztók minőségi haltermékekkel való ellátása. Kiemelt hangsúlyt fektet a program a munkakörülmények javítására és stabilitására, valamint a kutatás és termelés közötti tudástransfer támogatására, illetve a további tudományos ismeretek</p>

	<p>létrehozására a K+F projektek támogatása által. Magyarország haltermelésének gerincét az extenzív, hagyományos és fenntartható technológiára alapozott tógazdaságok adják. Nagy szerepük van az élelmiszerbiztonságban, illetve hozzájárulnak a vidéki területeken a munkahelyteremtéshez. A tavi haltermelés nem termelési funkciói hozzájárulnak a vízgazdálkodáshoz és a biodiverzitás fenntartásához. Az extenzív haltermelés megőrzése mellett – szinergiában az uniós törekvésekkel – a magyar akvakultúrán belül erősíteni kell a modern, innovatív technológiára épülő haltermelést. Ebbe beleértendő mind a már meglévő létesítmények modernizálása és intenzifikálása, mind újak létesítése. Magyarország geotermikus potenciálja igen magas, ami egész évben lehetővé teszi az intenzív rendszerekben a nagy biztonságú haltermelést. Az új fajok termelésbe vonása és belföldi értékesítése hozzájárulhat a halfogyasztás növekedéséhez.</p>
--	---

TERVEZÉS

2. Prioritási tengelyek

2.1.1 Egyedi célkitűzések

2.1.1.1 Beavatkozási területek

1. Prioritás – A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése

1. Egyedi célkitűzés: Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez

Intézkedéstípusok:

1/1. A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása

- A természetesvízi környezet regenerációjának és a biodiverzitás fenntartásának, és megőrzésének elősegítése ívóhelyfejlesztés, -létrehozás és -helyreállítás támogatásával.
- A haleltartó képesség és az őshonos állományok természetes szaporodási feltételeinek javítása, az invazív, idegenhonos halfajok visszaszorítására irányuló tevékenységek.
- Elsősorban tudományos alapokon nyugvó és innovatív halgazdálkodási gyakorlatok kialakítása.
- Az adott élőhelyi sajátosságokhoz igazodó, tervezett fejlesztések, rekonstrukciók és egyéb műszaki beavatkozások menedzselése.
- A fenntartható természeti értékek megőrzése, óvása és fejlesztése a halgazdálkodás oldaláról frekventált pontokon.
- A vándorló halfajok vándorlási útvonalainak biztosítása.
- A vízi biológiai sokféleség és a vízi ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

A fő célcsoportok

Lehetséges támogatást igénylők:

1.1

- a horgászszövetség
- a horgászszövetséggel konzorciumban a halgazdálkodási hasznosító horgászszervezetek, valamint a horgászszövetség közjogi szervezet stratégiai partnerei

Támogatási intenzitás:

- közjogi szervek esetében: 100%
- nem közjogi szervek esetében: 50%
- konzorcium esetében: 50% (nem közjogi szervek és közjogi szervek) vagy 100% (csak közjogi szervek)

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

Az egyenlőséget, a befogadást és a megkülönböztetés mentességét garantáló tevékenységek

Az egyenlő esélyek előmozdítása, mindenfajta nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés mentesség a projektek kiválasztása során teljes körűen érvényesül. A Monitoring Bizottság a kiválasztási kritériumok jóváhagyása útján biztosítja az alapelvek érvényesülését valamennyi intézkedés tekintetében.

A célzott területek azonosítása, ideértve a területi eszközök tervezett felhasználását is

A tervezett intézkedések a természetesvízi halgazdálkodással érintett NATURA 2000 területek és más természetvédelmi oltalom alatt álló vízterületek, valamint az ezekbe a kategóriákba nem sorolt természetes vizek rehabilitációjára irányul Magyarország teljes területén.

Régióközi, határon átnyúló és transznacionális fellépések

Magyarország nem tervez ilyen jellegű fellépéseket, tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, amellyel összhangban kizárólag a hazai gazdasági szereplőket kívánjuk támogatni.

A pénzügyi eszközök tervezett felhasználása

Magyarország nem tervez pénzügyi eszközöket alkalmazni tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, továbbá figyelembe véve az ágazati igényeket, amely szerint az ágazati szereplők a vissza nem térítendő támogatásból kívánják megvalósítani.

A kapcsolódó fellépéstípusok

2. Egyedi célkitűzés: A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása

Intézkedéstípusok:

1/2. Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása

- Az akvakultúra-termékek nyomonkövethetőségének elősegítése.
- Intelligens halgazdálkodási elemző rendszer létrehozása.
- Az ellenőrzést támogató informatikai eszközök (többek között számítógépes hardver és szoftver), valamint egyéb, az ellenőrzési feladatok ellátásához szükséges eszköz fejlesztésének, beszerzésének és üzembe helyezésének támogatása.
- A lefoglalt élő hal ideiglenes tárolására irányuló eszközbeszerzés és beruházás.

1/3. Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása

- A halgazdálkodási adatok gyűjtésének és kiértékelésének javítása.
- A tudományos elemzés céljából és a közös halászati politika végrehajtása érdekében történő adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása.
- Akvakultúra termékekre vonatkozó adatok elemzése, tógazdasági haltermelés jövedelemtermelő képességének felmérése, bruttó hazai haltermelés előrejelzése

- Az adatgyűjtési és adatkezelési rendszerek fejlesztése, önálló online felülettel, valamint kísérleti projektek végrehajtása a már létező adatgyűjtési és adatkezelési rendszerek fejlesztése céljából.

A fő célcsoportok

Lehetséges támogatást igénylők:

1.2

- közjogi szervek

Támogatási intenzitás:

- közjogi szervek esetében: 100%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

1.3

- közjogi szervek

Támogatási intenzitás:

- közjogi szervek esetében: 100%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

Az egyenlőséget, a befogadást és a megkülönböztetésmentességet garantáló tevékenységek

Az egyenlő esélyek előmozdítása, mindenfajta nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés mentesség a projektek kiválasztása során teljes körűen érvényesül.

A MAKOP Monitoring Bizottság a kiválasztási kritériumok jóváhagyása útján biztosítja az alapelvek érvényesülését az egyes intézkedések tekintetében.

A célzott területek azonosítása, ideértve a területi eszközök tervezett felhasználását is

A tervezett intézkedések a halgazdálkodási ágazatra vonatkozó adatok gyűjtését és a halászati ellenőrzést foglalják magukba, Magyarország teljes területét lefedve.

Régióközi, határon átnyúló és transznacionális fellépések

Magyarország nem tervez ilyen jellegű fellépéseket, tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, amellyel összhangban kizárólag a hazai gazdasági szereplőket kívánjuk támogatni.

A pénzügyi eszközök tervezett felhasználása

Magyarország nem tervez pénzügyi eszközöket alkalmazni, tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, továbbá figyelembe véve azt, hogy a tervezett intézkedések közjogi szervezeteknek szólnak.

2. Prioritás – A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása

1. Egyedi célkitűzés: A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása

Intézkedéstípusok:

2/1. Akvakultúra beruházás támogatása (amennyiben a fejlesztés összhangban áll az akvakultúra fejlesztésére vonatkozó többéves nemzeti stratégiai tervvel)

- Akvakultúra telepek létrehozása, kapacitásának növelése, fejlesztése, a fenntarthatóság keretein belül történő állományszerkezet-változás és specializáció segítségével.
- Klímasemlegességi célok megvalósítását segítő környezetvédelmi beruházások támogatása az akvakultúrában, figyelemmel az energiahatékonyságra, illetve a CO₂ kibocsátás és az élővíz-terhelés csökkentésére.
- Az akvakultúrába való termelési célú beruházások támogatása.
- Az akvakultúra-termelés és a termelt halfajok diverzifikációjának támogatása.
- A haltermelő telepek korszerűsítésének támogatása, beleértve az akvakultúra-ágazatban dolgozók munka- és biztonsági körülményeinek javítását is.
- Az állatok egészségét és jólétét javító fejlesztések és korszerűsítések támogatása, beleértve olyan eszközök beszerzését is, amelyek a gazdaságoknak a vadon élő ragadozóktól való védelmét szolgálják.
- Az akvakultúra-termékek minőségének javítását vagy értékének növelését célzó beruházások támogatása.
- A meglévő halastavak iszapeltávolításának vagy az iszaplerakódás megelőzését célzó beruházásokkal történő helyreállításának támogatása.
- A fenntartható akvakultúra vállalkozások létrehozásának ösztönzése új gazdálkodók, illetve a fenntartható akvakultúrára áttérő új vállalkozások támogatása által.
- Olyan zárt haltermelő-rendszerek fejlesztésének elősegítése, ahol a halakat zárt recirkulációs rendszerekben termelik, ezzel jelentősen csökkentve a vízhasználatot.
- A termálvíz haltermelési célra történő felhasználásának támogatása.
- Értékesítésre irányuló beruházások (halbolt, mozgó halbolt, part menti értékesítés).
- Akvakultúra telepek létrehozásához, kapacitásának növeléséhez, fejlesztéséhez szükséges gép/eszközbeszerzés.
- Kombinált intenzív-extenzív, multifunkcionális, integrált haltermelési rendszerek támogatása.
- Megújuló energiaforrások, vízminőséget javító és víztakarékos technológiák, hulladékhasznosítás támogatása.
- A környezetre gyakorolt negatív hatás csökkentésének vagy a környezetre gyakorolt pozitív hatás fokozásának és az erőforrásfelhasználási hatékonyság növelésének támogatása.
- A haltermelő vállalkozások által a vízhasználatra és vízminőségre gyakorolt negatív hatás jelentős csökkentését eredményező beruházások támogatása a Víz Keretirányelvvel összhangban, különös tekintettel az olyan beruházásokra, amelyek csökkentik a felhasznált víz, illetve a felhasznált vegyszerek, antibiotikumok és más gyógyszerek mennyiségét, illetve javítják az elfolyóvíz minőségét – pl. multitrofikus akvakultúra-rendszerek, vagy akvapóniás víztisztító egységek alkalmazása révén.

- Az energiahatékonyság növelése és az akvakultúra-vállalkozások megújuló energiaforrásokra való áttérésének előmozdítását célzó beruházások támogatása.

2/2. Innováció (amennyiben a fejlesztés összhangban áll az akvakultúra fejlesztésére vonatkozó többéves nemzeti stratégiai tervvel)

- Innováció és technológiafejlesztés az akvakultúrában és a halegészségügyben.
- A tudás alapú akvakultúra fejlesztés támogatása, figyelembe véve a „Horizont Európa” programot, illetve az ENSZ Millenniumi céljainak teljesítésére irányuló programokat.
- Olyan műszaki, tudományos vagy szervezeti ismeretek fejlesztésének támogatása a haltermelésben, amelyek többek között csökkentik a környezetre gyakorolt hatást.
- A haltermelő létesítményekből elfolyó víz szervesanyag-tartalmának csökkentése innovatív víztisztító technológiák alkalmazásával.
- A halolaj- és hallisztfüggőség csökkentése innovatív takarmányozási technológiák bevezetésével.
- A fenntartható erőforrás-hasznosításra irányuló innovatív technológiák alkalmazásának támogatása.
- Fenntartható termelési módszerek támogatása.
- Jó piaci potenciállal rendelkező új fajok termelésbe vonásának, illetve piaci bevezetésének támogatása.
- Új, vagy jelentősen tökéletesített termékek, új vagy továbbfejlesztett folyamatok kialakításának, vagy piaci bevezetésének támogatása.
- A vízi élőlények genetikai alapjai megőrzésének és fejlesztésének támogatása az akvakultúrában.
- A hazai akvakultúra minőségi fejlesztése, a génbanki és genetikai vizsgálati tevékenység támogatásával.

2/3. Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása

- Támogatás a természet- és környezetvédelmi, valamint a vízgazdálkodási korlátozásokból fakadó hozamkiesésre és termelési költségnövekedésre tekintettel, a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a tájképi elemek és az extenzív tógazdasági technológiából származó megújuló természeti erőforrások fenntartása érdekében.

2/4. Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés támogatása

- Ágazati szaktanácsadás igénybevételének támogatása.
- Iskolarendszeren kívüli továbbképzéseken történő részvétel támogatása.

2/5. Termelői szervezetek létrehozásának támogatása

- Olyan termelői szervezetek létrehozásának támogatása, amelyek az érdekképviselési munka mellett piacszervezési feladatokat is felvállalnak, segítve tagjaik piacra jutását és erősítve piaci pozícióikat.

A fő célcsoportok

Lehetséges támogatást igénylők:

2.1

- vállalkozások (állami és magántulajdonú mikro-, kis- és középvállalkozás, továbbá őstermelő, egyéni vállalkozó, szövetkezet, családi gazdálkodó, egyéni cég)
- közjogi szervek (pl. horgászszövetség,)
- civil szervezetek (pl. haltermelést végző horgászszervezet, horgászegyesület)

Támogatási intenzitás:

- vállalkozások: 60%
- közjogi szervek: 100%
- civil szervezet: 60%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

2.2

- vállalkozások (állami és magántulajdonú mikro-, kis- és középvállalkozás, továbbá őstermelő, egyéni vállalkozó, szövetkezet, családi gazdálkodó, egyéni cég)
- közjogi szervek (akvakultúra kutatással és/vagy oktatással foglalkozó közjogi szervek)
- fentiek konzorciumban

Támogatási intenzitás:

- vállalkozások: 60%
- közjogi szervek: 100%
- konzorcium: 60% (vállalkozások és közjogi szervek) vagy 100% (csak közjogi szervek)

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

2.3

- extenzív akvakultúrával foglalkozó vállalkozások (állami és magántulajdonú mikro-, kis- és középvállalkozás, továbbá őstermelő, egyéni vállalkozó, szövetkezet, családi gazdálkodó, egyéni cég)
- extenzív akvakultúrával foglalkozó közjogi szervek (pl. horgászszövetség)
- extenzív akvakultúrával foglalkozó civil szervezetek (pl. haltermelést végző horgászszervezet, horgászegyesület)

Támogatási intenzitás:

- Egységesen: 100%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

2.4

- szaktanácsadói névjegyzékben szereplő, halgazdálkodás és/vagy halfeldolgozás szakterületen jártas szaktanácsadók, szaktanácsadó szervezetek

Támogatási intenzitás:

- vállalkozások: 60%
- közjogi szervek: 100%
- civil szervezet: 60%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

2.5

- termelői szervezetként vagy termelői szervezetek társulásaként még el nem ismert, akvakultúrás tevékenységek végzésében érdekelt civil szervezetek

Támogatási intenzitás:

- civil szervezet: 60%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

Az egyenlőséget, a befogadást és a megkülönböztetés mentességet garantáló tevékenységek

Az egyenlő esélyek előmozdítása, mindenfajta nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés mentesség a projektek kiválasztása során teljes körűen érvényesül.

A MAKOP Monitoring Bizottság a kiválasztási kritériumok jóváhagyása útján biztosítja az alapelvek érvényesülését az egyes intézkedések tekintetében.

A célzott területek azonosítása, ideértve a területi eszközök tervezett felhasználását is

A tervezett intézkedések célja a hazai halgazdálkodási ágazat mikro-, kis- és középvállalkozásainak helyzetbe hozása a haltermelés növelésével, a megfelelő szakértelem biztosításával, valamint az innovációval és technológiafejlesztéssel Magyarország egész területén. Kiemelt hangsúlyt fektetnek az intézkedések Magyarország fenntartható akvakultúrájára és a természeti értékeink megőrzésére.

Régióközi, határon átnyúló és transznacionális fellépések

Magyarország nem tervez ilyen jellegű fellépéseket, tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, amellyel összhangban kizárólag a hazai gazdasági szereplőket kívánjuk támogatni.

A pénzügyi eszközök tervezett felhasználása

Magyarország nem tervez pénzügyi eszközöket alkalmazni tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, továbbá figyelembe véve az ágazati igényeket, amely szerint az ágazati szereplők a projekteket a vissza nem térítendő támogatásból kívánják megvalósítani.

2. Egyedi célkitűzés: A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása

Intézkedéstípusok:

2/6. Halfeldolgozás

- A halfeldolgozás fejlesztésének támogatása a hazai halellátás javítása és a halfogyasztás növelése érdekében.
- Halfeldolgozó üzemek, vágó- és értékesítési pontok létesítési, (tároló)kapacitásnövelő és korszerűsítő beruházásainak támogatása.
- A termékfejlesztés támogatása, az új vagy továbbfejlesztett termékekhez, új vagy továbbfejlesztett feldolgozási eljárásokhoz vezető tevékenységek támogatása.
- A haltermelők kereskedelmi kapacitásainak (helyi értékesítés) bővítése (halbolt, elviteli hal-értékesítés és street food jellegű helyszíni értékesítés)
- Rövid ellátási lánc (REL) támogatása (helyi termelés – feldolgozás, direkt értékesítés (halbolt, gasztronómia: stabil/mobil).
- Az eredet- és minőségvédett haltermelés és helyi gasztronómia összekapcsolása a REL segítségével.
- A munkabiztonságot, a higiénia, egészségügyi és a munkakörülményeket javító halfeldolgozási beruházások támogatása.
- A fő halfeldolgozási tevékenység során keletkező melléktermékek feldolgozásának támogatása.
- Klímasemlegességi célok megvalósítását segítő beruházások támogatása a halfeldolgozásban, figyelemmel az energiahatékonyságra, a CO₂ kibocsátás és az élővíz-terhelés csökkentésére, valamint a hulladékkezelésre.
- Gép- és eszközbeszerzés támogatása a halfeldolgozás és értékesítés területén.
- Olyan műszaki, tudományos vagy szervezeti ismeretek fejlesztésének támogatása a halfeldolgozásban, amelyek többek között csökkentik a környezetre gyakorolt negatív hatást.
- Fenntartható feldolgozási módszerek és a fenntartható erőforrás-hasznosításra irányuló innovatív technológiák alkalmazásának támogatása.
- A minőség javításának és a hozzáadott érték emelésének támogatása konyhakész, szálkamentes haltermékek előállításával.
- Halfeldolgozó üzemek létrehozásának ösztönzése új vállalkozások, illetve a halfeldolgozásra áttérő vállalkozások támogatása által.

2/7. Halmarketing

- A halfogyasztás ösztönzésének korszerűsítése, a bővülő piaci adatbázis (pl. EUMOFA) hasznosítása, új módszerek alkalmazása.
- Új típusú halmarketing program kidolgozása.
- Nemzeti kommunikációs és promóciós kampányok lebonyolításának támogatása, amelyek célja, hogy a nyilvánosság körében ismertebbé tegyék a fenntartható halászati és akvakultúra-termékeket.
- Az akvakultúra társadalmi elismerésének („social licence”), illetve az ágazat társadalmi elfogadottságának támogatása.
- A termelés és a piacok átláthatóságához való hozzájárulás, valamint piackutatások lebonyolításának és új piacok felkutatásának támogatása.

- Kihelyezett alkalmi árusítás, rendezvények támogatása.

A fő célcsoportok

Lehetséges támogatást igénylők:

2.6

- vállalkozások (állami és magántulajdonú mikro-, kis- és középvállalkozás, továbbá őstermelő, egyéni vállalkozó, szövetkezet, családi gazdálkodó, egyéni cég)

Támogatási intenzitás:

- vállalkozások: 50%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

2.7

- marketing tevékenységet folytató, vagy marketingtevékenységben jártas közjogi szervek
- szakmaközi szervezet

Támogatási intenzitás:

- közjogi szervek: 100%
- szakmaközi szervezet: 75%

Társfinanszírozási arány: 80% eus és 20% nemzeti

Az egyenlőséget, a befogadást és a megkülönböztetés mentességet garantáló tevékenységek

Az egyenlő esélyek előmozdítása, mindenfajta nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés mentesség a projektek kiválasztása során teljes körűen érvényesül. A MAKOP Monitoring Bizottság a kiválasztási kritériumok jóváhagyása útján biztosítja az alapelvek érvényesülését az egyes intézkedések tekintetében.

A célzott területek azonosítása, ideértve a területi eszközök tervezett felhasználását is

A tervezett intézkedések célja a hazai halfeldolgozó ágazat mikro-, kis- és középvállalkozásainak helyzetbe hozása a konyhakész, szállkamentes, nagy hozzáadott értékű feldolgozott haltermékek előállításának támogatásával Magyarország teljes területén, valamint promóciós kampányok segítségével növelni a halfogyasztást és megismertetni az ágazatot a lakossággal.

Régióközi, határon átnyúló és transznacionális fellépések

Magyarország nem tervez ilyen jellegű fellépéseket, tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, amellyel összhangban kizárólag a hazai gazdasági szereplőket kívánjuk támogatni.

A pénzügyi eszközök tervezett felhasználása

Magyarország nem tervez pénzügyi eszközöket alkalmazni tekintettel az operatív program alacsony költségvetésére, továbbá figyelembe véve az ágazati igényeket, amely szerint az ágazati szereplők a vissza nem térítendő támogatásból kívánják megvalósítani.

TERVEZET

2.1.1.2 Mutatók

2. táblázat: Kimeneti mutatók								
Prioritás	Egyedi célkitűzés	Alap	Régió-kategória	Azonosító	Mutató	Mérési egység	Mérföldkő (2024)	Cél (2029)
P1	Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez (ETHAA 14. cikk (1) bek. f) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: A fenntartható természetvédelmi halgazdálkodás támogatása	darab	4	12
P1	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása	darab	0	1
P1	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása	darab	0	1
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Akvakultúra beruházás támogatása	darab	5	25

P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Innováció	darab	0	2
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása	darab	0	70
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés támogatása	darab	0	1
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Termelői szervezetek létrehozásának támogatása	darab	0	1
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Halfeldolgozás	darab	1	3
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	-	Projektek száma a következő témában: Halmarketing	darab	0	1

3. táblázat: Eredmény mutatók

Prioritás	Egyedi célkitűzés	Alap	Régiókatégória	Azonosító	Mutató	Mérési egység	Kiindulási érték vagy referencia-érték	Referencia év	Cél (2029)	Adatforrás	Megjegyzések
P1	Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez (ETHAA 14. cikk (1) bek. f) pont)	ETHAA	n.r.	RI 9.	A biodiverzitás és az ökoszisztémák védelmét, megőrzését és helyreállítását célzó műveletek által érintett terület	ha	0	2019	3540	IH	Támogatást igénylő által, a MAKOP projekt keretében rehabilitált terület nagysága. A teljes hatásterület a projekt műszaki beavatkozásaiból levezethető közvetlen és közvetett hatások területeinek összessége.
P1	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	ETHAA	n.r.	RI 19.	Intézkedések az ellenőrzési kapacitás javítására	darab	0	2019	5	IH	A kedvezményezett által az ellenőrzési tevékenység fejlesztése érdekében végzett tevékenységek száma.
P1	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	ETHAA	n.r.	RI 12.	DCF hatékonysága	3 = magas 2 = közepes 1 = alacsony	1	2019	2	DCF nemzeti kapcsolattartó	Az indikátor a teljes nemzeti adatgyűjtési programra vonatkozik.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	22.	Tógazdasági akvakultúra termelés mennyiségének változása	tonna	0	2019	500	IH	A tógazdasági akvakultúra-gazdaságok éves étkezési haltermelés mennyiségének változása.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	23.	Intenzív akvakultúra termelés mennyiségének változása	EUR	0	2019	500	IH	Az intenzív akvakultúra-gazdaságok éves étkezési haltermelés mennyiségének változása.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	RI 3.	Új vállalkozások	szám	0	2019	3	IH	Létrehozott új akvakultúra vállalkozások száma.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	RI 6.	Foglalkoztatás bővítése	FTE	0	2019	25	IH	Az akvakultúra-ágazatban újonnan foglalkoztatott alkalmazottak száma (fizetésért, nyereségért vagy családi hasznosítás céljából alkalmazottak vagy önálló vállalkozók) kedvezményezett szintjén, Teljes Munkaidő Egyenértékben (TME) kifejezve, a nemzeti TME egyítható alapján.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	RI 14.	Innováció	szám	0	2019	2	IH	Az innovációk száma, amelyeket új termékekre, szolgáltatásokra, folyamatokra, üzleti modellekre vezettek be vagy teszteltek. Ez magában foglalja az új munkamódszereket is.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	24.	Környezetvédelmi szolgáltatásokat nyújtó akvakultúra-gazdaságok	hektár	0	2019	15 891	IH	Környezetvédelmi szolgáltatásokat nyújtó akvakultúra-gazdaságok területe.
P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	RI 8.	Képzésben/szaktanácsadásban részesült személyek	szám	0	2019	50	IH	Képzésben/szaktanácsadásban részesült személyek száma összesen.

P2	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	ETHAA	n.r.	RI 3.	Új vállalkozások	szám	0	2019	1	IH	Az indikátor a létrehozott termelői szervezetek számát jelenti. Olyan államilag elismert termelői szervezeteknek vagy termelői szervezetek társulásainak száma, amelyek termelése és értékesítési tervei támogatást élveznek
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	25.	Belföldi származású feldolgozott haltermékek mennyisége	tonna	0	2019	300	IH	Belföldi származású feldolgozott haltermékek mennyisége.
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	RI 3.	Új vállalkozások	szám	0	2019	1	IH	Újra létrehozott halfeldolgozóval foglalkozó vállalkozások száma.
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	RI 6.	Foglalkoztatás bővítése	FTE	0	2019	5	IH	A halfeldolgozó üzemekben újonnan foglalkoztatott alkalmazottak száma (fizetésért, nyereségért vagy családi haszonszerzés céljából alkalmazottak vagy önálló vállalkozók) kedvezményezett szintjén, Teljes Munkaidő Egyenértékben (TME) kifejezve, a nemzeti TME együttható alapján.
P2	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	ETHAA	n.r.	26.	Halfogyasztás növelése	kg/fő/év	0	2019	1	DCF kedvezményezett	"Az egy főre jutó halfogyasztás tárgyévi mennyisége és tárgyét megelőző évi mennyiségének különbsége. A tárgyévi adatok a tárgy évet követő évben állnak rendelkezésre.

3. Pénzügyi terv

3.1. Pénzügyi előirányzatok éves bontásban

10. táblázat

Alap	Régiókatégória	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
ETHAA	n.r.	4 612 763	6 161 072	5 917 747	5 666 475	5 025 378	5 123 176	5 203 735	37 710 346
Összesen	37 710 346	4 612 763	6 161 072	5 917 747	5 666 475	5 025 378	5 123 176	5 203 735	37 710 346

3.2. Összes pénzügyi előirányzat alaponként (részletes pénzügyi tábla lsd 1. sz. melléklet)

11. táblázat						
Prioritás	Egyedi célkitűzés (az ETHAA rendeletben meghatározott nomenklatúra)	Az uniós támogatás kiszámításának alapja	Uniós hozzájárulás	Nemzeti közpénzből nyújtott hozzájárulás	Összesen	Társfinanszírozási arány
1. prioritás	Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez (ETHAA 14. cikk (1) bek. f) pont)	közkidás	5 650 000	1 412 500	7 062 500	80/20
	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	közkidás	1 320 000	330 000	1 650 000	80/20
	A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	közkidás	2 450 000	612 500	30 625 00	80/20
2. prioritás	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	közkidás	8 447 000	2 111 750	10 558 750	80/20
	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	közkidás	2 825 000	706 250	3 531 250	80/20
	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	közkidás	11 482 036	2 870 509	14 352 545	80/20
	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	közkidás	225 000	56 250	281 250	80/20
	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	közkidás	225 000	56 250	281 250	80/20
	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	közkidás	2 335 000	583 750	2 918 750	80/20
	A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	közkidás	1 620 000	405 000	2 025 000	80/20
Technikai segítségnyújtás	Technikai segítségnyújtás (ETHAA6. cikk (6) bek.)	közkidás	1 131 310	282 828	1 414 138	80/20
összesen			37 710 346	9 427 587	47 137 933	80/20

4. Feljogosító feltételek (még kitöltésre vár)

12. táblázat						
Feljogosító feltételek	Alap	A feljogosító feltétel teljesítése	Kritériumok	A kritériumok teljesítése	Hivatkozás a releváns dokumentumokra A dokumentumok megnevezése, illetve jogszabályokon kívül azok elérhetősége is feltüntetendő.	Indokolás
		Igen/Nem	1. kritérium	Igen/Nem	[500]	[1 000]
			2. kritérium	Igen/Nem		

TERVEZET

5. Programhatóságok

13. táblázat			
Programhatóságok	Az intézmény neve	Kapcsolattartó neve	E-mail
Irányító Hatóság	Vidékfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság, Agrárminisztérium	dr. Viski József	jozsef.viski@am.gov.hu halaszat@am.gov.hu
Audit Hatóság	Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság	Holbusz Tímea	timea.holbusz@eutaf.gov.hu
Az a szerv amely számára a Bizottság kifizetéseket teljesít	Magyar Államkincstár (Közreműködő Szervezet)	dr. Kondra Laura	kondra.laura@allamkincstar.gov.hu
Azon intézmény vagy intézmények, amelyek a 30. cikk (5) bekezdés szerinti technikai segítségnyújtás jogcímen kifizetéseket kapnak a Bizottságtól – amennyiben releváns	---	---	---
Számviteli funkciót ellátó szervezet, amennyiben ezt a funkciót az Irányító Hatóságon kívüli egyéb szervezetre bízta	Magyar Államkincstár (Igazoló Hatóság) Innovációs és Technológiai Minisztérium (Uniós Fejezeti Főosztály)	Filep Nándor Elekes Katalin	filep.nandor@allamkincstar.gov.hu katalin.elekes@itm.gov.hu

A CPR 30. cikk (5) bekezdése szerinti technikai segítségnyújtás felosztása abban az esetben, ha több szervezet részesül a kifizetésben.

Nem releváns

-

6. Partnerség

A program előkészítése során mindkét releváns szakmai szervezet, mint nem kormányzati szervezet – a MA-HAL és a Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ) - bevonásra került az egyeztetésbe. A MA-HAL tagjai között szerepel a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Halászati Kutatóintézete, a Szent István Egyetem és a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Agrárgazdasági Kutatóintézete is. A MA-HAL tagjainak személyét tekintve közvetetten bevonásra került a program tervezetének előkészítésébe a Debreceni Egyetem, az Országos Halgazdálkodási Tanács és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara. Az Irányító Hatóság külön megkereste az Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztályát, az Agrármarketing Centrum Nkft.-t és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalt is. Az egyeztetési folyamat során az érintett partnerek az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódexről szóló 240/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (2014. január 7.) 4. cikke alapján kerültek kiválasztásra. A program előkészítésében részt vevő kormányzati és nem kormányzati szervek átfedésben vannak a 2014-20-as program Monitoring Bizottságának szakmailag kompetens tagjaival, és az Irányító Hatóság a jövőben is számít ezen kormányzati és nem kormányzati szervek program végrehajtásában, az eredmények nyomonkövetésében és értékelésében történő részvételére a Monitoring Bizottság keretén belül.

- 2019. szeptember 25. napján az Irányító Hatóság felkérte a MA-HAL-t az ágazati igények megküldésére a 2021-27-es program tervezéséhez.
- 2019. október 16. napján az Irányító Hatóság a rendelkezésre álló legfrissebb uniós dokumentumok megküldésével ismét kérte a MA-HAL-t, hogy tájékoztassák az Irányító Hatóságot az új program tervezéséhez az ágazati javaslatokról.
- 2019. november 21. napján a MA-HAL levelet írt az agrárminiszternek, amelyben kérték, hogy az Irányító Hatóság biztosítsa a MA-HAL és a MOHOSZ részvételét az új program tervezésében.
- Az Irányító Hatóság a támogató válaszlevelet 2020. január 2. napján megküldte a MA-HAL-nak.
- 2020. január 28. napján a mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár és az Irányító Hatóság vezetője egyeztetett a MA-HAL és a MOHOSZ vezetőségével a 2021-27-es program tervezése kapcsán az ágazati igényekről.
- 2020. január 30-án a MA-HAL és a MOHOSZ vezetősége ünnepélyes keretek között (X. Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozó 2020) átadta hivatalosan a mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár részére a 2021-27-es program tervezéséhez megfogalmazott ágazati igényeket.
- 2020. március 2-án informális egyeztetésre került sor videokonferencia keretében az Európai Bizottsággal és az ágazati szereplőkkel a 2021-27-es program tervezésével kapcsolatban felmerült kérdésekről.
- 2020. március 31. napjáig elkészült a halgazdálkodási ágazatra vonatkozó SWOT analízis, amely a szakmai szervezetekkel is egyeztetésre került.
- A Stratégiai Környezeti Vizsgálat tematikája 2020. szeptember 4. napjáig elkészült, amelyet véleményeztek a környezet védelméért felelős szervek
- 2020. október 29. napján megkezdődött a Partnersági Megállapodás és a MAKOP kivonat online társadalmasítása.
- 2020. november 5. napján a MAHOP Monitoring Bizottsági ülés keretében bemutatásra került a MAKOP tervezet.

A fenti egyeztetéseknek megfelelően a rendelkezésre álló uniós jogszabály tervezetek és hazai

iránymutatások alapján az Irányító Hatóság kidolgozta a program 1.0 verzióját. Az 1.0 verzió 2020. július 24. napján informális egyeztetés céljából megküldésre került az Európai Bizottság részére. Az Irányító Hatóság az Európai Bizottság észrevételeinek megfelelően pontosította a tervezetet. Az Irányító Hatóság a program és a NAS közötti összhang megteremtése és megtartása céljából folyamatosan egyeztet az Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztályával.

7. Kommunikáció és a támogatások láthatósága

Az Irányító Hatóság az átláthatóság és a tájékoztatási kötelezettségének keretében egy minden operatív programra vonatkozó információkat tartalmazó, egységes, kormányzati weboldalon (www.palyazat.gov.hu), valamint a www.halaszat.kormany.hu weboldalon nyújt tájékoztatást az operatív programjáról, és hozzáférést biztosít ahhoz.

A honlapon a lehetséges kedvezményezettek részére tájékoztatást nyújt az operatív program finanszírozási lehetőségeiről. Ezenkívül a széleskörű tájékoztatás keretében a szakmai rendezvényeken történő beszámolók mellett rendszeresen közzétesz híreket az ETHAA és a MAKOP szerepéről és eredményeiről.

A tájékoztatási kötelezettség keretében az Irányító Hatóság bemutatja a támogatások elnyerésének feltételeit, nyilvánosságra hozza a nyertes pályázatokat és pályázókat, de megjeleníti a szabálysértéseket és az ezzel járó pénzügyi intézkedéseket is.

A MAKOP-pal kapcsolatos kommunikációra az Irányító Hatóság a Technikai Segítségnyújtás keretét (az ETHAA támogatás 3%-a) tervezi felhasználni, amely magába foglalja többek között a PR és kreatív feladatok ellátását, a médiavásárlást, a közvélemény- és piackutatást, a rendezvényszervezési feladatok ellátását, a nyomdai feladatokat, a grafikai tervezést, a DTP és egyéb produkciós feladatok elvégzését, valamint a tanulmányok, elemzések és értékelések elkészítését.

A kommunikáció és a támogatások láthatóságának nyomonkövetése a Monitoring Bizottságon keresztül fog megvalósulni úgy, hogy az Irányító Hatóság minden ülés alkalmával beszámol a Monitoring Bizottság tagjainak a Technikai Segítségnyújtás keretében megvalósult tevékenységekről, továbbá a program végrehajtásáról szóló értékelést az Irányító Hatóság nyilvánossá teszi, az értékelésben foglalt esetleges ajánlások megvalósulásáról pedig szintén beszámol a Monitoring Bizottságnak.

Mutatók:

Indikátor neve	Bázisérték	Mértékegység	Célérték
Rendezvények száma	0	db	7
Kommunikációs vagy marketing célokat támogató reklám és egyéb nyomdai anyagok beszerzése (terméktípus db)	0	db	5
Médiamegjelenések és online megjelenések száma	0	db	3
Megvalósult szakmai utakról, rendezvényekről, képzésekről, konferenciákról készült beszámolók száma vagy végrehajtási, illetve teljesítési	0	db	10

jelentések száma			
A program végrehajtását, az előző időszak zárását, illetve a következő időszak kezdését segítő tanulmányok, értékelések, programok, dokumentumok , tervek stb. száma	0	db	5

TERVEZET

1. sz. melléklet

Magyar Akvakultúra-fejlesztési Operatív Program (MAKOP 2021-2027) pénzügyi terv

Teljes ETHAA allokáció
(EUR):
37 710 346

Tervezési árfolyam
(HUF/EUR): 350

Társfin. arány
(uniós/hazai %): 80/20

Szakpolitikai célkitűzés (PO)	Prioritás (P)	Specifikus célkitűzés (SO)	Művelet típusa	Beavatkozási terület	Int. Ssz.	Akció típusa (intézkedés)	EUR			HUF	ETHAA arány %	Klíma hozzájárulás ETHAA rész %-a	ETHAA % arányból klíma
							ETHAA	NEMZETI	ÖSSZESEN	ÖSSZESEN			
PO2: Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával	P1: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése	Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez (ETHAA 14. cikk (1) bek. f) pont)	27. A vízi élőhelyek és a biológiai sokféleség javítására irányuló speciális beruházások	1. A halászati és akvakultúra műveletek hozzájárulása a jó környezeti állapot eléréséhez a negatív hatások csökkentésével és/vagy a biodiverzitás növelésével	1/1	A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása	5650000	1412500	7062500	2471875000	14,98	100%	14,98
		A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	42. A közigazgatási szervezetek ellenőrzésre és végrehajtásra irányuló beruházásai	10. Ellenőrzés és végrehajtás	1/2	Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása	1320000	330000	1650000	577500000	3,50	40%	1,40
		A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása (ETHAA 14. cikk (1) bek. d) pont)	45. Adatgyűjtés	11. Adatgyűjtés, adatelemzés és a tengerekkel kapcsolatos ismeretek terjesztésének támogatása	1/3	Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása	2450000	612500	3062500	1071875000	6,50	100%	6,50
	P2: A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	1. Az energiafelhasználás csökkentésére és energiahatékonyságra irányuló beruházás 2. Megújuló energiarendszerekbe történő beruházás 31. Termelő beruházások a fenntartható akvakultúra területén 41. Vízhatalás és minőség az akvakultúrában 53. A biztonsági berendezések és munkakörülmények javítását célzó beruházások	2. A gazdaságilag életképes, versenyképes és vonzó halászati, akvakultúra és halfeldolgozó ágazatokhoz szükséges feltételek elősegítése	2/1	Akvakultúra beruházás támogatása	8447000	2111750	10558750	3695562500	22,40	40%	8,96

	támogatása	A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	18. Folyamatinnováció fejlesztése 19. Termékinnováció fejlesztése	2. A gazdaságilag életképes, versenyképes és vonzó halászati, akvakultúra és halfeldolgozó ágazatokhoz szükséges feltételek elősegítése	2/2	Innováció	2825000	706250	3531250	1235937500	7,49	40%	3,00
		A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. a) pont)	30. Kompenzáció	1. A halászati és akvakultúra műveletek hozzájárulása a jó környezeti állapot eléréséhez a negatív hatások csökkentésével és/vagy a biodiverzitás növelésével	2/3	Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása	11482036	2870509	14352545	5023390750	30,45	100%	30,45
		A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (ETHAA 22a(1)a)	9. Tanácsadási szolgáltatások 13. Képzés a készségek javítása és az emberi erőforrás fejlesztése céljából	11. Adatgyűjtés, adatelemzés és a tengerekkel kapcsolatos ismeretek terjesztésének támogatása	2/4	Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés támogatása	225000	56250	281250	98437500	0,60	100%	0,60
		A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása (EMFAF 22a. cikk (1) bek. a) pont)	22. Együttműködés	2. A gazdaságilag életképes, versenyképes és vonzó halászati, akvakultúra és halfeldolgozó ágazatokhoz szükséges feltételek elősegítése	2/5	Termelői szervezetek létrehozásának támogatása	225000	56250	281250	98437500	0,60	40%	0,24
		A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	1. Az energiafelhasználás csökkentésére és energiahatékonyságra irányuló beruházás 2. Megújuló energiarendszerekbe történő beruházás 52. Élelmiszerminőség és higiéniai biztonság 53. A biztonsági berendezések és munkakörülmények javítását célzó beruházások	2. A gazdaságilag életképes, versenyképes és vonzó halászati, akvakultúra és halfeldolgozó ágazatokhoz szükséges feltételek elősegítése	2/6	Halfeldolgozás	2335000	583750	2918750	1021562500	6,19	40%	2,48
		A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása (ETHAA 22a. cikk (1) bek. b) pont)	8. Marketing tevékenységekbe történő beruházás a vállalkozásfejlesztés támogatása érdekében	2. A gazdaságilag életképes, versenyképes és vonzó halászati, akvakultúra és halfeldolgozó ágazatokhoz szükséges feltételek elősegítése	2/7	Halmarketing	1620000	405000	2025000	708750000	4,30	40%	1,72
		TS	TS	Technikai Segítségnyújtás (ETHAA 6. cikk (6) bek.)	59. Menedzsment	16. Technikai Segítségnyújtás	3/1	Technikai segítségnyújtás	1131310	282827,5	1414137,5	494948125	3,00
ÖSSZESEN:							37710346	9427586,5	47137932,5	16498276375	100		70,31